

Тегінде адам баласы адам баласынан ақыл, ғылым, ар, мінез деген нәрселермен озады.
Одан басқа нәрсемен оздым ғой демектің бәрі де - ақымақшылық.

Абай Құнанбаев

1 септәбрә - Дәнә Знаний

1 септәбрә в ЗКГУ им. М.Утемісова состоялась торжественная линейка, посвященная Дню Знаний. Главными виновниками праздника, вот уже 80 лет подряд, стали те, кто впервые переступят порог университета в качестве студента – первокурсники.

В торжестве приняли участие профессорско-преподавательский состав во главе с ректором ЗКГУ А.С.Иманғалиевым, ветераны Великой Отечественной войны и труда, студенты, родители. Поздравить с праздником пришли директор областной школы для одаренных в спорте детей, чемпион Азии по самбо М.Жакенов, директор школы олимпийского резерва, чемпион мира по самбо К.С.Жетписов, мастер спорта РК, призер III Летней Студенческой Спартакиады РК, участник Лондонской Олимпиады Г.Н.Шейко.

В своей поздравительной речи ректор ЗКГУ, доктор педагогических наук, академик А.С.Иманғалиев сказал:

«Для нас этот учебный год является особым, юбилейным: Западно-Казахстанский государственный университет им. М.Утемісова через месяц отметит свое 80-летие. Мы гордимся историей университета, нашими выпускниками и педагогами, внесшими достойный вклад в становление и развитие вуза.

Он отметил, что за 80 лет вузом выпущено более 70 тысяч специалистов, отличающихся профессионализмом и безупречной репутацией в обществе. Обращаясь к первокурсникам, он пожелал быть достойными своих предшественников.

Свои поздравления выразили преподаватели, ветераны, студенты ЗКГУ.

Почетное право внести Флаг, Эмблему ЗКГУ предоставили студенческому декану естественно-математического факультета, призеру республиканских олимпиад, студенту специальности «Химия» Куанышу Еслямову, студенческому декану факультета культуры и искусства, студенту 4 курса

Алпамысу Шаримову, студенческому декану исторического факультета, командиру студенческого трудового отряда «Жасыл Ел» Ботагоз Баянғалиевой.

По окончании торжества кураторы провели для первокурсников первый урок, который был посвящен Конституции РК и Дню Знаний.

Порадоваться за дочь, Айдану Сатыбалдиеву, поступившую на факультет культуры и искусства, из Атырауской области

приехали ее близкие. По словам отца Карима Сарсенова, они впервые в Уральске, в университете их встретили очень тепло. Особенно впечатлены военно-историческим музеем и лично познакомились с его директором П.Р.Букаткиным, который провел экскурсию и рассказал много интересного об уральцах и о годах войны.

«Я рад, что моя дочь выбрала именно этот университет, - сказал К.Сарсенов.

**Құрметті ұстаздар,
Қылдатты студенттер!**

Сіздерді бүгінгі жарқын да қуанышты, айтулы мереке – Білім күнімен құттықтаймын!

Биылғы білім күні біз үшін, біздің қара шаңырақ үшін ерекше, маңызы жоғары мереке болып отыр. Ерекшелігі сол, бұл мейрам М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 80 жылдық мерейтойымен тұспа-тұс келіп отыр. Осы орайда, қасиетті білім ордасының табалдырығына жаңа қадам жасап жатқан 1 курс студенттеріне және жалпы білім мен ғылымға құштар білімгерлер қауымына білім жолындағы қадамдарыңыз болашақта білім алуларыңыз бен дамуларыңызға негіз бола алсын дегім келеді. Білім жадыны емес, ойды жүзеге асырғанда ғана білім бола алады, сондықтан да сіздерге құш-жігер, шабыт және табандылық тілеймін. Университет жолы Сіздер үшін тек жетістік пен жеміс әкелсін.

Білім – тамыры терең, танымы мол ерекше ұғым. Оны игеру кім-кімнен де ынта мен ықыласты, сабыр мен саналы еңбекті талап ететін дара дүние. Аяулы ұстаздар, білімді ұрпақ, тәлімді шәкірт, зерделі буын қалыптастыруда қосар үлестеріңіздің салмағы зор болып, істеріңіз сәтті болғай деймін!

Мерекелеріңіз құтты болсын!

*Ізгі тілекпен, М.Өтемісов атындағы БҚМУ ректоры,
академик Асхат Сәлімұлы ИМАНҒАЛИЕВ*

АНОНС:

*Белгілі ғалым-тарихшы
білім ордасында*

2 бет

*АТЛА ЗАҢ - кемел
болашақтың кепілі*

3 бет

*«Қазақстан на пути
к обществу знаний»*

5 стр.

*Кемегі оқушы -
бүгінгі студент*

7 бет

20 қадам

10 бет

*Приветствуем тебя,
ПЕРВОКУРСНИК!*

11 стр.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде белгілі ғалым, тарих ғылымдарының докторы, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің профессоры Жұмағұлов Қалқаман Тұрсынұлымен кездесу болып өтті.

Белгілі ғалым-тарихшы білім ордасында

Кездесудің негізгі бағыты европалық жоғары оқу орындарында тарих пәнін ғылыми тұрғыдан оқыту, ғылыми-әдістемелік жұмыстар жүргізу тәжірибесінде болды. Университет туралы, онда жүргізіліп жатқан жұмыстар жөнінде толық мәліметтер беру мақсатында жиынға қатысушылар назарына бейнеролик ұсынылды.

Жұмағұлов Қалқаман Тұрсынұлы 1948 жылы 1 қаңтарда Талдықорған облысы Қапал ауданы Арасан селосында дүниеге келген. 11 жылдық мектепті аяқтап, бұрынғы С.М.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің тарих факультетіндегі арнайы бөлімге оқуға түседі. 1972 жылы 6 жылдық арнайы бөлімді үздік бітіргеннен кейін жалпы тарих кафедрасына оқытушылық қызметке қалдырылады. Содан бері өзі білім алған қара шаңыраққа қызмет еткеніне 39 жыл болса, ғылыми жұмыспен айналысқанына 40 жылдан астам уақыт өткен, ол өзінің кәсіби өсу жолында ассистенттен профессорға, факультет деканы, кафедра меңгерушісіне дейінгі барлық сатылардан өткен. Кандидаттық, докторлық диссертацияларын сәтті қорғаған, әлеуметтік ғылымдар академиясының академигі, ҚР гуманитарлық ғылымдар академиясының академигі болып сайланған.

Сөз кезегін алған Қалқаман Тұрсынұлы ұстаздарды еліміздегі айтулы мереке – Елбасының және Астананың туған күнімен құттықтап, мереке күнімен тұспа-тұс келіп отырған бұл кездесудің маңызы жоғары екендігін айтып өтті және батыс өңіріндегі М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті - бүкіл республика жұртшылығына аты мәлім білім ордасы. Бұл қара шаңырақ әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінен де бұрын құрылған екен. Осы жылдар ішінде тарихи, ғылыми орталықтың қол жеткізген жетістіктері аз емес екен, келешекте де ірі табыстарға кенеле

берулеріңізге шын жүректен тілек білдіремін, деп лебізін білдірді.

Ғұндардың тарихы мен түркі әлемін зерттеуге зор үлес қосып, көптеген ғылыми еңбектерді жарыққа шығарған белгілі ғалым-тарихшы еліміздің ғана емес, шет елдердің де, соның ішінде Германияның, Италияның жоғары оқу орындарында үлкен маңызға ие дәрістер оқып жүр. «Орта ғасырлар тарихы», «Дүниежүзі тарихының теориялық және өзекті проблемалары» және магистранттар үшін «Евразияның дамуы мен тарихындағы ғұндар», IV-Vғғ. Европадағы ғұндар тарихының мәселелері», т.б. тақырыптарда дәрістер оқиды.

Германиядағы Геттинген университетінің, республикадағы Қорқыт-ата атындағы Қызылорда университетінің, Қ.А.Яссауи атындағы Халықаралық Қазақ-түрік университетінің, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің, І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің құрметті профессоры атанған Қалқаман Тұрсынұлы өзі зерттеулер жүргізіп жүрген орта ғасырлар тарихына, орта ғасырлар дәуірінің басталуына, ғұндар мен сарматтар, славяндар, балтықтар арасындағы шайқасқа, тарихи жағдайларға тоқталып, ұлы қоныс аудару қозғалысының жаңа өркениетке, орта ғасырлар өркениетіне жол ашуға себепші болғанын, соның нәтижесінде Европа елдерінің дамуы жақсы жолға қойыла бастағанын баяндап берді.

Бүгінгі күннің өзекті мәселелерінің біріне айналған тақырып - тарихшыларға қолдау қажет екендігін, тарих мамандығына грант санын көбейту керектігін де тілге тиек етті және бұл сұрақты министрлерге де құлаққағыс етіп жүрмін, - дейді ғалым.

Қазақстан тарихын да жақсы жолға қоюымыз керек және дүниежүзі тарихын да тыс қалдыруға болмайды. Мәселен, Германиядан мысал келтіретін болсам, олар Германия тарихын

Европа тарихынан жеке алып оқымайды, олар Германия тарихын басынан бастап, күні бүгінге дейін тек Европа тарихымен байланыстырады, әлем тарихының барлық жағымен айналысады, мәселен славянтану, Араб елдерінің тарихы, Оңтүстік Америка, Солтүстік Америка тарихы, оңтүстік-шығыс Азия тарихы, түркология секілді көптеген мәселелермен айналысады, - дей келіп, Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың Түркістанда зиялы қауыммен кездесуде «біздің тарихымыз сақтардан, ғұндардан басталатындығын, сондықтан Аттила – біздің бабамыз» деген ойын құптайтындығын жеткізді.

Қалқаман Тұрсынұлы - қазақ, орыс, неміс тілінде жарияланған 230-дан астам жұмыстың авторы. Оның ішінде монографиялары да бар. Профессор Қ.Т.Жұмағұловтың ғылыми жетістігі бірнеше рет халықаралық ғылыми гранттармен аталып өтті: ол – халықаралық грантқа (Германия) алты мәрте ие болған Қазақстандағы бірден-бір ғалым (1995, 1997, 1999, 2003, 2007, 2011).

М.Өтемісов атындағы БҚМУ ректоры, академик А.С.Иманғалиев мұндай маңызды кездесулер студенттер мен магистранттар үшін өте қажет, әрі мұндай шаралардың жастарға беретіні мол екендігін алға тартып, Қалқаман Тұрсынұлымен былтырғы жылы кездесу өткізілсе, бүгінгі іс-шара соның жемісті жалғасы, - деп атап өтті.

– Жұмағұлов Қалқаман Тұрсынұлының

тарих ғылымына қосып жүрген үлесі ұшан-теңіз, ол - Қазақстанды, қазақстандық ғылымды, тарихты әлемге таныстыруға себеп болып жүрген ғалым-тарихшы. Қол жеткізген табыстары мен сүбелі жетістіктері осы салада қызмет жасаған еңбегінің жемісті нәтижесі деп білеміз, - деп өз ойымен бөлісті Асхат Сәлімұлы және университетімізде де дәрістер оқып, шеберлік-кластарын өткізіп тұрса нұр үстіне нұр болатындығын және университетіміздің оқытушылары мен студенттер қауымы үнемі қуанышпен қарсы алатындығын жеткізді.

Кездесу кешінде Қалқаман Тұрсынұлына «БҚМУ-дың Құрметті профессоры» атағы беріліп, университет ректоры профессор мантиясын кигізді.

«Құрмет» орденінің иегері, «ҚР ғылымын дамытуға қосқан үлесі үшін» төсбелгі иегері, «ҚР білім беру ісінің үздігі», «Ы.Алтынсарин» медальдардың иегері, есімі Қазақстанға ғана емес, шет мемлекеттерге де мәшһүр болған, қазақтан шыққан алғашқы тарихшы-медиевист Жұмағұлов Бақытжан Тұрсынұлынан дәрістер тыңдау студенттер мен жас ұстаздар үшін артық болмасы анық. Жастарға терең ой тастайтын тарихи мәліметтер мен тарихи шолулардан тұратын деректер жастарымызға жаңа серпін тастағаны айқын.

С.БЕККУЖИЕВА

НА ПУТИ К ОБЩЕСТВУ ВСЕОБЩЕГО ТРУДА

27 июля в ЗКГУ им. М.Утемисова состоялся круглый стол, посвященный обсуждению опубликованного в СМИ обращения Президента страны Н.Назарбаева «Социальная модернизация Казахстана: 20 шагов к Обществу Всеобщего Труда».

О необходимости и своевременности перехода к обществу всеобщего труда говорили участники круглого стола: **руководитель отдела общественно-политической работы Г.Шахниязова, старший преподаватель кафедры всемирной истории и социально-политических дисциплин Т.Т.Шайхиев, проректор по воспитательной работе и социальным вопросам Т.М.Дариева.** В поддержку национальной идеи перехода к обществу всеобщего труда высказались **завкафедрой казахской филологии, кандидат филологических наук А.Ы.Мамыров, завкафедрой географии, кандидат географических наук, доцент В.И.Амельченко.** От имени молодежи свое мнение высказала студентка 3 курса ЗКГУ **Ботагоз Баянғалиева.** В обсуждении Поручений приняли участие преподаватели университета.

В новом 2012-2013 учебном году в Западно-Казахстанском государственном университете им. М.Утемисова запускаются два экспериментальных проекта, утвержденных Министерством образования и науки Республики Казахстан. Наш университет вошел в перечень вузов страны, осуществляющих программы в режиме эксперимента.

Программа полиязычия в действии

Как было сказано в докладе ректора ЗКГУ им. М.Утемисова А.С.Иманғалиева «Реализация полиязычного образования в Западно-Казахстанском государственном университете им. М.Утемисова», интеграция в мировое экономическое пространство не представляется возможной без знания мировых языков, в частности английского языка.

Проблема языковой ситуации современно-го Казахстана отражена в Послании Президента Республики Казахстан Н.А.Назарбаева «Новый Казахстан в новом мире», где в целях обеспечения конкурентоспособности страны и ее граждан предложена поэтапная реализация культурного проекта «Триединство языков», согласно которому необходимо развитие трех языков: казахского - как государственного языка, русского как языка межнационального общения и английского как языка успешной интеграции в глобальную экономику. В этих условиях актуализируется проблема становления и развития полиязычного образования.

На базе 2-го курса специальностей «Физика» и «Математика» открыто специальное отделение с английским языком обучения: две группы по 8 студентов по специальностям 5В010900 – «Математика» и 5В011000 – «Физика». Отбор шел из числа студентов, в должной мере владеющих английским языком. Цель экспериментальной образовательной программы – подготовка учителей физики и математики, конкурентоспособных на международном уровне. Согласно программе на казахском языке будут вести 42% дисциплин, на русском – 40% и на английском языке – 18%. По мере продолжения проекта предполагается равномерное процентное содержание дисциплин.

Еще одним нововведением является использование в учебном процессе образовательных программ, разработанных совместно с зарубежными вузами-партнерами. Так, на

специальности «Математика», начиная с первого курса, студенты будут заниматься по программе, разработанной с университетом им. Отто фон Герике (г. Магдебург, Германия), «Физика» - с университетом им. Казимира Великого (г. Быдгощ, Польша).

Данные программы будут значительно отличаться от программ, утвержденных МОН РК. В частности, будут сокращены общеобразовательные программы. Целью нововведений является осуществление академической мобильности и связано с входением казахстанских вузов в европейское образовательное пространство.

Новая программа – это всегда волнительно и большая ответственность для преподавателя, - делится своими мыслями **заведующая кафедрой «Физика и математика» Айман Амангельдиевна Кульжумиева.** – Предстоит количество экзаменов, поскольку новая программа предусматривает обучение по модулям, в которые объединены родственные дисциплины. Но это ни в коем случае не отразится на содержании.

В рамках погружения в европейское образовательное пространство для чтения лекций на английском языке в 2012-2013 учебном году будут приглашены Prof. Klaus Deckelnick – заместитель директора института математики университета им. Отто фон Герике (г. Магдебург, Германия), Prof. Kazimierz Fabisiak – директор института физики, dr. Filip Pawtowski и prof. Piotr Sworowski – директор института математики университета Казимира Великого (г. Быдгощ, Польша).

В новом учебном году будет продолжено осуществление программы академической мобильности с обучением студентов в европейских вузах, обеспечиваемое республиканским и внутривузовским финансированием, а также на основе спонсорской помощи КПО б.в.

Управление вузами – на мировом уровне

18 августа в Астане стартовала программа повышения квалификации руководителей вузов «Лучшие практики корпоративного управления вузами в условиях автономии», в которой приняла участие проректор по учебной работе ЗКГУ им. М.Утемисова Галия Кайдаровна Жусупкалиева с получением звания топ-менеджера мирового уровня в сфере вузовского образования.

Программа повышения квалификации организована в рамках исполнения поручения Главы государства по трансляции опыта Назарбаев Университета в вузах страны. Задача, которая была поставлена президентом Н.Назарбаевым – это войти вузам страны в число мировых престижных вузов, для чего необходим соответствующий уровень руководства. По окончании обучения 20 ректорам и проректорам были выданы сертификаты топ-менеджеров мирового уровня.

Первым этапом обучения был тренинг. Далее руководители казахстанских вузов приняли участие в работе Евразийского форума лидеров высшего образования, который прошел 20-21 августа здесь же, в Назарбаев Университете. В рамках форума для руководителей казахстанских вузов были организованы дискуссионные площадки, на которых они получили возможность обсудить проблемы управления вузами с ведущими зарубежными учеными, которые являются консультантами

по образовательной политике своих и зарубежных правительств. Программа повышения квалификации вузовской администрации рассмотрела вопросы стратегического планирования и бюджетирования, деятельности Попечительского Совета университета, управления вузом в условиях автономии и академической свободы, определения приоритетов в развитии университета и целесообразности использования и распределения разных видов ресурсов, другие вопросы, необходимые для развития компетентности руководителя современного вуза. Программа разработана Центром образовательной политики Назарбаев Университета совместно с партнером – Послевузовской Школой образования Университета Пенсильвании (США). Среди авторов и одновременно тренеров программы, лучшие ученые Университета Пенсильвании – Роберт Земски, Мэтью Хартли, Джонни Финни, Алан Руби, Блэйк Ноутон, Дэйвн Эйнон и другие.

М.Өтемісов атындағы БҚМУ жас ғалымдар кеңесі және Батыс Қазақстан облыстық тілдерді дамыту басқармасының қолдауымен М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде 2012 жылдың 22 тамызында «Тіл - татулық тұтқасы» атты облыстық тіл айлығы аясында «Үздік аудармашы» байқауы өткізілді.

Байқаудың негізгі мақсаты мемлекеттік тілдің қолданылу аясын кеңейту, мемлекеттік тілдің мәртебесі мен маңызын кеңінен насихаттау, аударма және мемлекеттік тілде іс жүргізудегі біліктілікті одан әрі шыңдау болатын. Байқауға өз бақтарын сынау мақсатында 15 үміткер қатысты. Ресми құжаттарды аудару, публицистикалық немесе көркем аударма (аударманың сапасына, көркемділігіне, мазмұнына көңіл бөлу), сөзбе-сөз немесе ауызша аудару (берілген мәтінді дер кезінде, белгілі бір уақыт ішінде аудару шеберлігі), жаңа терминдер әлемі (мемлекеттік терминологиялық комиссия бекіткен терминдерді білу) секілді шарттардан құрылған байқауда сайыскерлер өз біліктіліктері мен шеберліктерін ортаға салды.

Байқау нәтижесінде Батыс Қазақстан облысы бойынша экологиялық департаментінің әкімшілік-қаржылық, кадрлық, құқықтық қамтамасыз ету бөлімінің

жетекші маманы Мадирова Эльмира I орынға, Бөрлі ауданының ауылшаруашылық колледжінің қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі Лукбанова Нұргүл Өтегенқызы, Батыс Қазақстан облысы құрылыс басқармасының ұйымдастыру-бақылау жұмыстары және іс жүргізу бөлімінің бас маманы Жароева Гүлмира Гинаятқызы II орынға, Батыс Қазақстан облыстық наркологиялық диспансерінің мемлекеттік тілді енгізу жөніндегі маманы Гохгальтер Жадырагүл Қадырғалиевна, БҚО

Тіл — татулық тұтқасы

салауатты өмір салтын қалыптастыру мәселелері жөніндегі облыстық орталығының мемлекеттік тілді енгізуші маманы Гайсин Ернар Қазболатұлы, Батыс Қазақстан облысының ішкі істер департаментінің мемлекеттік тіл және ақпарат бөлімінің жетекші маманы Утеева Назгүл Болатқызы III орынға ие болып, жеңімпаздар дипломдармен, сыйлықтармен марапатталды.

С.БЕККУЖИЕВА

Айгүл НИЕТОВА,
ғылыми хатшы

Біз, ортақ тарихи тағдыр біріктірген Қазақстан халқы, байырғы қазақ жерінде мемлекеттілік құра отырып, өзімізді еркіндік, теңдік және татулық мұраттарына берілген бейбітшіл азаматтық қоғам деп ұғына отырып, дүниежүзілік қоғамдастықта лайықты орын алуды тілей отырып, қазіргі және болашақ ұрпақтар алдындағы жоғары жауапкершілігімізді сезіне отырып, өзіміздің егемендік құқығымызды негізге ала отырып, осы Конституцияны қабылдаймыз.

(ҚР Конституциясынан)

АТА ЗАҢ - кемел болашақтың кепілі

Қазақстан халқы осыдан 17 жыл бұрын тарихи таңдау жасап, бағыт-бағдарын айқындап, алға қойған мақсаттарына жету жолында жаңа қадам жасап, жаңа Конституцияны қабылдаған болатын. Міне, Ата заңымыздың қанат қаққанына да он жетінші жылдың жүзі болып отыр. Сан ғасыр күресіп, тәуелсіздікке қол жеткізген жас мемлекетіміз үшін бұл жылдардың орны ерекше бөлек. Ата Заң – кез келген зайырлы мемлекеттің басты тірегі. Жасампаздықтың жаңылмас жарғысы болған Конституция біздің барша жарқын істеріміздің қайнар бастауына айналды. Осы Ата заңымыздың арқасында тәуелсіздік туын желбіретіп, дербес, егеменді елдердің қатарына қосылып, алға қарай дамуымыздың жаңа сатысына көштік. Құндылықтарымыздың негізін айнытпай орындаудың нәтижесінде аз ғана уақыттың ішінде тұғыры берік, туы биік мемлекеттімізді орнатып, тәуелсіздігімізді паш еттік. Конституция біздің еліміздің бірлігінің, тұтастығының белгісі іспеттес болды. Елбасымыз айтып өткендей, Ата заң – мемлекеттік биліктің қайнар көзі, халықтың өзі екенін айқындады.

Конституция күніне орай М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде оздырылған жиында да Конституцияның мәні мен маңызы, халықаралық аренадағы, экономикадағы, әлеуметтік-тұрмыстық саладағы оң жетістіктерге қол жеткізуде мемлекеттіміздің сара саясатын айқындап берген Ата заңымыздың үлесі зор екендігі, оның өзіндік ерекшеліктері баяндалды.

Университеттің бірінші проректоры Өсет Сембайұлы «Еліміздің Ата Заңы - республика тәуелсіздігінің, демократиялық және әлеуметтік қоғамның кепілі» атты баяндамасында Қазақстан Республикасы Конституциясының мемлекеттік басқарудың, қазіргі заманғы және демократиялық саяси жүйенің негіздерін құрап, азаматтардың барлық конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз етуге бағытталғандығын, Қазақстан Республикасы өзін демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде орнықтырғандығын, оның ең қымбат қазынасы - адам өмірі, құқықтары мен бостандықтары екенін, президенттік мемлекет екенін, Конституцияның ең жоғарғы заңдық күші бар екенін, мемлекеттік тіл - қазақ тілі екенін және мемлекеттік рәміздерге деген құрметті айқындап бергенін, Конституция осы жылдар ішінде өзінің өміршеңдігін дәлелдеп, еліміздің негізгі заңы бұрынғысынша егемен Қазақстанның гүлденуінің басты тетігі болып қала беретіндігін айта отырып, қазақстандықтарды мерекемен құттықтап, бейбіт тұрмыс, тұрақтылық, береке-бірлік тілесе, құқықтық пәндер кафедрасының аға оқытушысы Т.Муттаирова: Конституция мен Мемлекет барлық уақытта диалектикалық бірлікте. Өйткені, мемлекеттің тұтас болмысы: формасы, мазмұны, ұстанымдары, бағыты, дамуы, әлемдік әлеуметтік жүйелермен қарым-қатынасы осы Конституциямен айқындалады, бекітіледі. Бұл тұрғыдан алғанда, мемлекет – Конституцияның түлегі, Конституция – біздің еркіндігіміздің негізі, тәуелсіздігіміздің

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСТЕ

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде жетінші шілдеде Ғылыми кеңес оздырылды.

Марапаттаулар:

Экономикалық теория және бизнес кафедрасының меңгерушісі, экономика ғылымдарының докторы, БҚМУ профессоры Мерғалиева Лилия Игорқызына С-Петербург қаласындағы Петровский ғылым академиясының корреспондент-мүшесінің куәлігі тапсырылды.

Менеджмент және кәсіпкерлік кафедрасының аға оқытушысы, э.ғ.к. Г.Н.Сүлейменова, дене тәрбиесінің теориясы мен әдістемесі кафедрасының аға оқытушылары А.Н.Жищенко мен Л.Б.Амельченколарға БҚМУ қауымдастырылған профессорының дипломы табыс етілді.

Күн тәртібінде:

2011-2012 оқу жылындағы мемлекеттік емтихандардың қорытындысы туралы МАК төрағалары, факультет декандары сөз етсе, 2011-2012 оқу жылындағы Ғылыми кеңес мәжілістері шешімдерінің орындалуы туралы комиссия төрағасы, университеттің бірінші проректоры Ө.С.Тасмағамбетов баяндады.

Белгілі ғалым, тарих ғылымдарының докторы, профессор Қ.Т.Жұмағұловқа М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің құрметті профессоры атағын беру туралы университет ректоры А.С.Иманғалиев, университет мамандықтарының халықаралық аккредиттеуге дайындығы және рейтингіге қатысуы туралы (30.12.2011 жылғы №5 Ғылыми кеңес шешімдерінің орындалуы туралы) стратегиялық даму және аккредиттеу орталығының директоры О.В.Юров, университеттің үздік оқытын студенттеріне атаулы шәкіртақы тағайындау туралы ТІ және ӘМ жөніндегі проректор Т.М.Дерішева, дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының доценті, т.ғ.д. А.М.Нұрғалиеваны БҚМУ профессоры академиялық атағына ұсыну туралы, көркем қолданбалы өнер және кәсіби білім кафедрасының доценті, п.ғ.к. О.И.Ворожейкинаны БҚМУ профессоры академиялық атағына ұсыну туралы, көркем қолданбалы өнер және кәсіби білім кафедрасының аға оқытушысы Т.Ө.Хамзинді БҚМУ қауымдастырылған профессоры академиялық атағына ұсыну туралы, вокал және аспаптық өнер кафедрасының аға оқытушысы М.М.Поповты БҚМУ қауымдастырылған профессоры академиялық атағына ұсыну туралы, Қазақстан Республикасының тарихы кафедрасының аға оқытушысы, т.ғ.д. Ұ.Т.Ахметованың «Орынбор ғылыми мұрағатының комиссиясы және қазақ тарихы» монографиясын баспаға ұсыну туралы, Қазақ филологиясы кафедрасының доценті М.К.Ахметованың «Көркем мәтіндегі суреттеу» монографиясын баспаға ұсыну туралы, дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының аға оқытушысы, филос.ғ.к. Ш.С.Мусағалиевтің «Антропологическая онтология» монографиясын баспаға ұсыну туралы, көркем қолданбалы өнер және кәсіби білім кафедрасының аға оқытушысы, филос.ғ.к. Н.С.Тілеухановтың «Көркемөнер мәдениетінің тілдік ерекшеліктері» монографиясын баспаға ұсыну туралы ғылыми хатшы А.С.Ниетова, 2012-2013 оқу жылына магистратура мамандықтарының пререквизитін бекіту туралы ЖОО-дан кейінгі дайындық бөлімінің жетекшісі Ж.К.Тастаева, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде білім алушылардың білім беру қызметіне ақы төлеу тәртібі туралы ережеге енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды бекіту туралы М.Өтемісов атындағы БҚМУ-да білім беру қызметін көрсету келісімшартын бекіту туралы, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-да 2012-2013 оқу жылында білім беру қызметін көрсету келісімшартына қосымша келісімді бекіту туралы бас есепші М.Қ.Бегеева баян етті.

кепілі. Конституция қағидалары толықтай алғанда елімізді демократияландыруға, экономикалық өрлеуге, халықаралық деңгейде өсуге, ішкі деңгейді әлеуметтік саяси-құқықтық тұрақтылыққа, ауызбірлікке шақырады, - деді.

Түп қазығымыз - Ата заңымызды ардақтасақ, еліміз әлі де талай белестерді бағындырып, жетістіктерге жететіні сөзсіз.

«Біздің Ата Заңымыз – Қазақстан халқының саналы түрде таңдауының жемісі. Халқымыздың осы таңдауын қадірлей білейік. Ата Заңмен өмір сүру – білімі мен тәжірибесін өмір бойы үйренетін демократияның жоғары мектебі», — деген Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың сөзін Қазақ елінің әрбір азаматы өзінің бойтұмары етіп алса, артық етпесі анық.

Өз тілшіміз

Университеттің 80 жылдығына орай

БОЛЫП ЕДІ ҰСТАЗЫМ . . .

Бүгінгі таңда 80 жылдығын тойлағалы отырған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің алғашқы ашылған, факультеттерінің бірі - физика-математика факультеті. Содан бергі жылдар ішінде факультеттен қасиетті қара шаңырақтың абыройын асқақтатып, биік шыңнан көрінуіне өз үлестерін қосқан іскер басшылар да, бар ғұмырын білім беру ісіне арнаған ғалым-ұстаздар да шықты. Солардың бірі, Қобланова Үміт Бисенқызы.

Үміт Бисенқызы 1931 жылы 24 маусымда қазіргі Ақжайық ауданының Шағатай ауылында дүниеге келген. Әжесі Бисен 1940 жылы қайтыс болады. Жастай жарынан айырылған Алима апай екі қызы – Шекер мен Үмітті ауыр өмір тауқыметін тарта жүріп, өсіріп, оқытты.

Үміт Бисенқызы 1948 жылы Чапаев орта мектебін, 1952 жылы А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының физика-математика факультетін үздік бітіргеннен кейін математика кафедрасына ассистент болып қалдырылады. Одан әрі нәтижелі еңбек жолы жалғасады: факультет деканының орынбасары, Орал қалалық халық депутаттары Кеңесі төрағасының орынбасары, Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының (қазіргі Жәңгір хан атындағы БҚАТУ) жоғары математика кафедрасының меңгерушісі, А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының алгебра кафедрасының меңгерушісі, білім беруді ұйымдастырушыларды даярлау және біліктілігін жетілдіру факультетінің деканы. Ассистенттен декан қызметіне дейін өсу - қажымас қайрат пен ерінбей істеген еңбектің, ізденіс пен біліктілікті көтерудің арқасы. Абыроймен атқарылған қоғамдық-саяси жұмыстар қаншама: факультеттің, институттың әдістемелік комиссияларының төрайымы, партбюро мүшесі, Қазақстан КП Орал қалалық, облыстық комитеттерінің бюро мүшесі, халық депутаттары қалалық, облыстық Кеңестерінің депутаты, «Білім» қоғамының тұрақты лекторы.

Үміт Бисенқызы 1971-1975 жылдары Қазақ КСР ҒА Философия және құқық институты жанындағы аспирантурада сырттай оқып, «Математикалық құрылым ұғымына философиялық талдау» тақырыбында философия ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесіне диссертация қорғады. Осы еңбегінің нәтижелерін кейін математиканы оқыту, насихаттау жұмыстарында кеңінен қолданды. Физика-математика факультеті оқытушылары арасында «Математиканың философиялық мәселелері» әдіснамалық семинарын ұйымдастырып, оған жетекшілік етті. Қала, облыс мектептері мұғалімдеріне, оқышылар мен студенттерге математика пәнін, оның қағидаларын дұрыс түсінуге, математиканың нақты өмірмен байланысын көре білуге бағытталған дәрістер, семинарлар, кештер, пікірталастар ұйымдастырды. Жалпы, Үміт Бисенқызы тәрбиеге шебер тәлімгер еді. Ол өткізген шаралардың, мейлі ол сабақ болсын, мейлі кураторлық сағат болсын, мейлі кеш болсын, тәрбиелік мәні орасан зор болатын. Үміт апайдың бойындағы қастерлі қасиеттердің тағы бірі – ұлтжандылығы.

Ол ұлтшыл емес, бірақ өз ұлтының салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын қатты қадірлеп сақтайтын және оны шәкірттерінің бойына сіңіруге тырысатын.

Үміт Бисенқызы жарқын мінезді, жоқтан өзгеге ренжіп-тарылмайтын, кең пейілді, қайратты жан болатын. Кім-кіммен де ортақ тіл табыса кететін, адамды өзіне тартып тұратын көпшіл еді. Сөзге өте шешен, нағыз оратор болатын. Соған қоса, Үміт апай ақын жанды еді. Бір нәрсеге байланысты екі-үш шумақ өлең шығара қою, ол кісіге қиынға соқпайтын. Кураторлық тобының студенттеріне мерекелер алдындағы құттықтау тілегін әркімнің сабақ үлгеріміне, мінезіне, жетістігіне лайық шығарылған, өзілі де аралас, бір-екі шумақ өлеңмен открыткаға жазып табыс ететін. 1970 жылы маусым айында өзі Батыс Қазақстан ауыл-шаруашылық институтының жоғары математика кафедрасына меңгерушілікке конкурстан өтіп, сонда ауысқалы жатқанда физика-математика факультетінде өзі куратор болған, математика мамандығы

бойынша институтты тамамдағалы тұрған біздерге арнаған «қоштасу» өлеңінің төмендегідей шумағы бар еді.

*Өмірімнің шыңындағы ұрпағым,
Қайратымды, жігерімді жұмсадым.
Күндер өтер, айлар өтер, жыл өтер,
Деп жүріңдер «Болып еді ұстазым».*

Бұл жолдар бүгіндері маған өсиет тәрізді көрінеді.

Ү.Б.Қобланова «Еңбекте үздік шыққаны үшін», II дәрежелі «Ана медалі», В.И.Лениннің туғанына 100 жыл толуы құрметіне «Ерлік еңбегі үшін», «Еңбек ардагері» медальдарымен, «Қазақ КСР халық ағарту ісінің үздігі» төсбелгісімен, халық депутаттары Орал облыстық Кеңесінің Құрмет грамотасымен марапатталған.

Үміт Бисенқызы мен Хайролла Сағынайұлы жанұясында бес қыз тәрбиелеп өсірді. Олардың үшеуі педагог мамандығын таңдады, екеуі математик, екеуі ғылым кандидаты. Қазақта «өмірде үш қыз тәрбиелеп өсірген адам жұмаққа барады» деген ұғым бар. Үміт Бисенқызы жұмақтың төрінде, нағыз періштелер ортасында деп ойлаймыз және аруағына тағзым етеміз.

Марқұм, доцент Ү.Б. Қобланованың 1982 жылы «Құрмет Белгісі» орденді А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының 50 жылдығына арнауы

ОРДЕНДІ ИНСТИТУТЫМА

Институтым, алтын орда бесігім-ай!
Талай жасқа ашылды есігің-ай!
Мың тағзым түбегейлі дәстүріңе,
Бас ием өткен ұрпақ есіміне-ай!

Өсірді бізді аялап ағаларым,
Сыйлады ұстазым деп балаларым,
Институтым, тарту етем ақ ниетім,
Аяусыз еңбек, қайрат, ақыл-арым.

Тарихта із қалдырар дана емеспін,
Болашаққа қол созар бала емеспін.
Бұл сөзім адал ниет айнасы ғой,
Талай құрмет ұянда көріп-өстім.

Өзімді бақыттымын деп санаймын,
Ордамды зор қамалға мен балаймын,
Бүгін тарих жазбаса да кітабына,
Көпшіліктің жадындамын деп ойлаймын.

Отыз жыл ұстаз болып сөз сөйледім,
Білім мен ой қайратым елге бердім.
Ақыл толып көз салар өткен кезге,
Елу деген межеге мен де келдім.

Институтым!
Сен елуде құлпырасың, толасың,
Талай ғасыр куәсі сен боларсың!
Қолымыздан келген сыйды ұласыңды,
Түсінер деп еркелеткен баасың.

*Зұбайда ЖҰБАНЫШЕВА,
физика және математика кафедрасының аға оқытушысы*

Жанында жүр жаксы адам

ҰСТАЗ, БАПКЕР, ӘДІСКЕР

Ақырын жүріп, анық бас,
Еңбегің кетпес далаға.
Ұстаздық қылған жалықпас

үйретуден балаға, – деп қазақтың ұлы классигі Абай атамыз жырлағандай, қай дәуірде де мұғалімдік мамандық ең жауапты да қадірлі мамандық болып есептеліп келді және осылай бола береді де.

Мен жасымның ұлғайғанына қарамастан облыстарға, қалаларға, аудандарға іссапармен, тапсырмалармен жиі-жиі шығып тұрамын.

Осындай іссапарлардың бірінде Сырым аудандық спорт мектебіне 40 жыл толуына арналып, самбо күресінен жасөспірімдер мен қыздар арасында облыстық деңгейде

ұйымдастырылған ауданның ашық біріншілігіне қатысқан едім. Бұл жолы бозкілем үстіндегі тайталаста сырымдық балуандардың мерейі үстем болуына орай сахна төріне спорт мектебінде қызмет еткен ардагер спортшылар шақырылып, оларға құрмет көрсетілді.

Осы шараға қатысушылардың ішінде аудан көлемінде күрес мектебінің негізін қалаушылардың бірі, спорт ардагері – ұстаз-бапкер Қаналиев Ғилаж Молдашұлының есімі үлкен құрметпен аталды. Құрмет көрсетілушілер арасында жеңіс тұғырынан өлденеше мәрте көз тартып, кейінірек бапкерлікке ауысқан саңлақтардың бірқатары «Біз Ғилақанның шәкіртіміз ғой!» деп масаттана айтып жатты.

Өз тағылымын өзгеге үйретуден жалықпай, өзгенің уақытын аялайтын, өз ісіне адал берілген ұстаз-бапкер Ғилаж Молдашұлы 1949 жылы 1 қыркүйекте Жымпиты кентінде дүниеге келген. Ол 1966 жылы Алғабас орта мектебін бітіріп, еңбекке араласады. Аз-кем уақыт қазақ тілі мен дене тәрбиесінің мұғалімі болып еңбек етіп, 1968-1972 жылдары А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының дене тәрбиесі бөлімінде білім алады. Ұстаздың жолын 1972 жылы Жымпиты орта мектебінде

дене тәрбиесі пәні мұғалімі болудан бастаған Ғилақан 1977-1987 жылдары аудандық балалар мен жасөспірімдер спорт мектебінің директоры болып қызмет атқарады. Осы жылдары Алғабас орта мектебі жанындағы күрес секциясында жаттықтырушы қызметін абыройлы атқарған майталман бапкер Тарих Төлегенов тәрбиелеген, есімдері облыс аумағына әйгіленген бірқатар спортшылар шықты. Олар туралы әңгіме болғанда қазақша күрестен спорт шебері деңгейіне көтерілген Ғ.Бекмуханов, Сатыбалды Бекбаев, Аманай Бақтияров, Қазболат Құрмашев, А.Өксікбаевтардың есімдері ерекше атауға лайық. Осы спортшылар сол кездің өзінде-ақ самбо күресінен ҚСРО-ның спорт шеберлігіне үміткер атанды. Қазболат Құрмашев 1977 жылы самбо күресінен оқушылар арасында республикалық спартакиаданың чемпионы атанды.

1980 жылы Алғабас ауылында алғаш рет палуандар үшін күш сынасатын алаң-күрес кілемі алынып, спортшылар дайындала бастады. 1980 жылы Алғабас, Қособа елді-мекендерінде жаттығудан өтіп, аудан көлеміндегі додаларға қатысу барысында көзге түскен 10 спортшыға ерлер арасында I дәрежелі санат берілді. Ал, ауданның оқушылары облыстық

спартакиадада өлденеше мәрте I, II, III орындарды иеленіп, ауданның командасы қазақша күрестен бірнеше рет облыс намысын республикалық оқушылар спартакиадасында қорғау деңгейіне көтерілді.

Ғилаж Молдашұлы мектепке келген алғашқы жылдардан бастап, еңбекқорлығымен, ізденгіштігімен көзге түсті. Оның басты ерекшелігі - жас спортшыларды жаттығу кезінде боз кілем үстінде түрлі техникалық әдістерді қолдануға баулып, еліктіре білу арқылы өзіндік әдісі бар, шебер ұстаз-жаттықтырушы деңгейінде таныла білді. Ұлағатты ұстаз-бапкер жаттықтыру сабақтарында оқыту мен тәрбиелеудің озық әдістерін қолданып, жас спортшылардың ойлау қабілетінің дамуы мен олардың өздігінен ізденуіне ерекше көңіл бөлді. Сол жылдары жемісті еңбегі үшін Ғилаж Молдашұлы бірнеше рет облыстық білім беру басқармасы мен аудандық оқу бөлімінің мақтау қағаздарымен марапатталды. Ғилақан 1999 жылы Қазақстан Республикасының Білім беру және ғылым министрлігінің Құрмет грамотасымен және аудан әкімінің алғыс хатымен марапатталды.

Өз міндетіне аса жауапкершілікпен қарайтын, спорттың қыр-сырын терең меңгерген білікті, тәжірибелі ұстаз-бапкер 1987-1988 жылдары аудандық спорт комитетінің төрағасы, 1988 жылы қыркүйек айынан бастап, аудандық оқу бөлімінде дене тәрбиесі мен алғашқы әскери дайындық пәні бойынша әдіскер қызметтерін атқарды. Ұрпақ тәрбиесіне айтарлықтай үлес қосып, қажыр-қайратын аямаған, ұлағатты ұстаз деген мәртебелі атаққа лайық осы бір қарапайым жан ауыл адамдарының зор ілтипатына бөленген.

Жалпы орта білім беретін мектептерде мұғалімдердің білім мен біліктілік деңгейін тану, оларға әдістемелік ыңғайда нұсқау-кеңес беру, ұстаздарды педагогикалық және психологиялық тұрғыдан шыңдап, шынықтыру жолында аянбай еңбек етіп келе жатқан әдіскер Қаналиев Ғилаж Молдашұлы - абырой биігінен көріне білген, аудан көліміне кеңінен танымал тұлға. Өз ісінің шебері, іскер ұйымдастырушының алға қойған басты мақсаты - жетістікке қол жеткізу. Иә, бұл оңай шаруа емес, сенім жүгі ауыр қызмет. Алайда, қай кезде де абырой биігінен көрінуге күш-жігерін сарқа пайдаланып, сүйікті Отанымыздың ертеңіне лайық ескелең ұрпақ тәрбиелеу жолында жүрек жылуын аямауға бекем бел буған жарқын жан, қадірменді ұстаз, бапкер, әдіскер маман, спорт ардагері Ғилаж Молдашұлының еңбек жолы сәтті жалғасын таба беруіне, оның игі істері өркен жая түсуіне тілектестік білдіреміз.

*Асқар ӘБУБӘКІРОВ,
спорт өмірінен сыр шертетін «Жұлдыздармен жүздесу»
газеті мен «Спорт жұлдыздары» журналының
Батыс Қазақстан облысы бойынша меншікті тілшісі*

«Казахстан на пути к обществу знаний»

5 сентября в Назарбаев Университете состоялась интерактивная лекция для студентов казахстанских вузов «Казахстан на пути к обществу знаний». Перед началом лекции нажатием символической кнопки Глава государства запустил новый телеканал «Білім».

Студенты, преподавательский состав ЗКГУ им. М.Утемисова приняли участие в прослушивании лекции. 8 учебных корпусов были оборудованы необходимой техникой, для того чтобы каждый студент мог в прямом эфире услышать слова, обращенные Президентом Нурсултаном Назарбаевым к учащейся молодежи. В мероприятии одновременно приняли участие более 3 с половиной тысячи студентов ЗКГУ. В числе гостей присутствовали ветераны Великой Отечественной войны, ветераны-педагоги, заместитель председателя Западно-Казахстанской областной филиал НДП «НурОтан» К.Ныгмет, собкор «Казахстанской Правды» Л.Корина.

В своем выступлении Президент Н.Назарбаев затронул основные задачи, поставленные перед народом Казахстана и перед молодым поколением, студенчеством, в частности. Он призвал получать и приумножать знания, ведь только умная нация в современном мире способна быть конкурентоспособной. Страной взят курс на индустриализацию экономики, при этих условиях стали необходимы специалисты конкретных специальностей, например, инженеры, медики. Стране нужны не только экономисты и юристы, но и те, кто будет работать на производстве. Настало время сотрудничества науки и бизнеса. Казахстан нацелен на создание в стране вузов исследовательского типа по примеру Назарбаев Университета. Звеньями одной цепи станут университет, исследовательская деятельность, кластер и коммерция.

Современный выпускник вуза современного Казахстана должен быть высокообразованным, эрудированным, полиязычным, обладать опытом научных исследований, способный работать в мультикультурной среде по принципам толерантности, открытости, гуманности и социальной ответственности.

Заниматься спортом, много читать, быть ответственным за свою судьбу – таким видит Президент Нурсултан Назарбаев молодого человека Республики Казахстан. «Те, кто читает книги, будет руководить теми, кто сейчас сидит в Интернете», – сказал Нурсултан Абишевич, вызвав бурные овации слушателей.

Нурсултан Абишевич также ответил на вопросы студентов Назарбаев Университета, а также слушателей в он-лайн режиме из 13 регионов Казахстана.

По окончании трансляции выступления Главы государства Нурсултана Назарбаева с отзывами выступили преподаватели и студенты ЗКГУ.

Свои мысли о выслушанном высказал доктор педагогических наук, академик, ректор ЗКГУ им. М.Утемисова Асхат Салимович Имангалиев. Он, в частности, сказал:

– Коллектив ЗКГУ, студенчество под большим впечатлением от лекции. Мы получили ответы на многие вопросы: об уверенной поступи экономики, о новых технологиях, услышали, какое внимание уделяется молодежной политике, науке, образованию, инновациям.

В подтверждение сказанного президентом страны, ректор А.С.Имангалиев рассказал о достижениях нашего вуза. В этом году, несмотря на трудности ЕНТ, ЗКГУ набрал достаточное число первокурсников, что говорит о большом доверии к нашему университету. «Мы, педагоги, должны сделать все, чтобы показать, что в Западно-Казахстанском государственном университете можно получить качественные знания. Мы не должны разочаровать тех, кто доверил нам свое образование», – сказал Асхат Салимович.

Укрепляется учебно-материальная база, внедряются новые технологии, обновлен и пополнен библиотечный фонд, открывается электронный зал, внедряются электронные учебники, в новом учебном году приглашаются ученые ведущих университетов мира для чтения лекций.

– Мы получили положительный заряд, импульс на целый год. Это очень символично, что мероприятие прошло в самом начале учебного года. Более того, не каждый руководитель страны уделит такое внимание студентам и лично обратится к ним с лекцией. Поручая департаменту по академическим вопросам основные положения, задачи, требования сегодняшней лекции внедрить в учебный процесс. Наш ответ Президенту Назарбаеву – добиться, чтобы в нашем вузе были лучшие студенты, лучшие преподаватели, лучшая работа, отличные знания, – сказал Асхат Салимович.

Принята на республиканском референдуме 30 августа 1995 года. Вступила в силу 5 сентября 1995 года в день опубликования результатов республиканского референдума. Внесены изменения и дополнения Законом Республики Казахстан от 7 октября 1998 года, Законом Республики Казахстан от 21 мая 2007 года, Законом Республики Казахстан от 2 февраля 2011 года. В соответствии с Указом Президента Республики Казахстан от 6 сентября 1995 года №2454 «О Конституции Республики Казахстан» оригинал текста Конституции хранится у Президента Республики Казахстан.

Конституция Республики Казахстан

«Мы, народ Казахстана, объединенный общей исторической судьбой, созидая государственность на исконной казахской земле, сознавая себя миролюбивым гражданским обществом, приверженным идеалам свободы, равенства и согласия, желая занять достойное место в мировом сообществе, осознавая свою высокую ответственность перед нынешним и будущими поколениями, исходя из своего суверенного права, принимаем настоящую Конституцию».

Действующая Конституция Республики Казахстан была принята 30 августа 1995 года на всенародном референдуме. Этот день является государственным праздником — Днем Конституции Республики Казахстан. Принятию основного закона страны предшествовало широкое обсуждение проекта Конституции населением страны. В общей сложности состоялось около 33 тысяч коллективных обсуждений проекта, в которых приняли участие более 3 млн. граждан. Во время обсуждений было внесено почти 30 тысяч предложений и замечаний. В 55 статей были внесены более 1100 поправок и дополнений.

За время, прошедшее с момента принятия действующей Конституции, изменения и дополнения в неё вносились три раза: в 1998, 2007 и 2011 годах. В 1998 году были внесены изменения и дополнения в 19 статей основного закона. Изменения коснулись сроков и полномочий Президента, депутатов Сената и Мажилиса, был снят предусмотренный ранее верхний возрастной предел для государственного служащего. Кроме того, поправками 1998 года было предусмотрено, что 10 депутатов Мажилиса избираются на основе партийных списков по системе пропорционального представительства.

Более существенные поправки в Конституцию были приняты в 2007 году. В совокупности их суть сводилась к следующему: переход к пропорциональной избирательной системе; укрепление статуса парламента за счёт введения нормы об утверждении Премьер-Министра парламентским большинством и процедуры консультаций Президента с партийными фракциями при назначении главы правительства; Ассамблея

народа Казахстана была наделена конституционным статусом и получила право делегировать своих представителей в Мажилис и Сенат парламента согласно установленной квоте.

В феврале 2011 года в Конституцию были внесены изменения, направленные на установление конституционных основ назначения и проведения внеочередных выборов Президента страны.

Принятая на общенациональном референдуме 30 мая 1995 г. (с последующими изменениями и дополнениями от 1998 и 2007 г.г.), Конституция РК состоит из 98 статей, объединенных в 9 разделов.

Конституция как основной закон страны отражает волю народа Казахстана, его стремление к утверждению страны в качестве демократического, светского, правового и социального государства, высшими ценностями которого являются человек, его жизнь, права и свободы» (Н. Назарбаев).

Современная, вобравшая идеи и концепции конституций развитых демократий мира, Конституция Республики Казахстан закрепляет основные общечеловеческие и демократические ценности.

По словам Президента Республики Казахстан, «Конституция стала основанием нашей свободы. Она закрепляет весь тот комплекс наших побед, наших обретений, которые принесла независимость... Мы учимся жить в демократическом обществе – а значит, ежедневно сами создаем демократию. ...Наша Конституция дала нам главное – право выбора, ибо творить свою жизнь самим – ценнее любых сокровищ».

■ История ЗКГУ им. М.Утемисова в датах

ЗКГУ - один из старейших вузов страны (основан в 1932г.)

(Продолжение. Начало в №2, №3, №7)

В 1976 году на базе научно-методического семинара при кафедре методики преподавания русского языка была создана проблемная лаборатория НИИ ПРЯНШ АПН СССР.

В 70-е годы была создана лаборатория «Астрофизика и радиоуглерод» под руководством доцента Б.П.Шахова. Базой для нее была созданная Б.П.Шаховым в 1964 году лаборатория «Астрофизика. Космические лучи», которую впоследствии возглавил доцент А.Е. Кузмичев.

В 70-80-х г.г. при институте активно функционировал Уральский филиал Всесоюзной заочной математической школы АПН СССР и МГУ им. М.Ломоносова (ВЗМШ).

Для подготовки будущих учителей к большой воспитательной и общественной работе было решено открыть факультет общественных профессий (1973 г.), который просуществовал до конца 80-х годов.

В 1975 году был организован факультет подготовки и повышения квалификации организаторов народного образования, который просуществовал до 1993 года.

На базе ОТД в 1977-78 г.г. был открыт художественно-графический факультет, которым до 1990 года руководил доцент Т.А.Абилов.

Большое внимание уделяется физическому воспитанию студентов. Институтский спортклуб подготовил чемпионов и рекордсменов. Это легкоатлеты, гимнасты, гребцы, лыжники, борцы, боксеры, теннисисты.

Не обошла стороной уральских студентов игра КВН. Команда КВН Уральского пединститута стала участницей Всесоюзного чемпионата КВН.

В эти годы институт возглавляли Х.К.Кенжегулов (1972-79) и Е.А.Агелеуов (1979-85).

В 1985-90 годах в стране шла реформа средней и высшей школы. На этот период приходится деятельность ректоров С.С.Сатубалдина (1985-89), К.Д.Рахметова (1989-91) и Т.З.Рысбекова (1991-2010). Должность ректора стала выборной. Перестройка коснулась всех сторон жизни общества. Перестройка системы педобразования требовала научно-обоснованной эффективной педагогической профориентации. В институте функционировал факультет будущего учителя (ФБУ), слушателями которого были рекомендованные учителями учащиеся старших классов средних школ.

С 1985 года в связи с программами компьютеризации школ и вузов по инициативе ректора С.С.Сатубалдина приобретает первый компьютерный класс, который затем систематически пополнялся. В 1990 году было приобретено еще два класса.

В целях срочной подготовки учителей казахского языка в русской школе в 1987 году на филологическом факультете по специальности «Казахский язык и литература» введена дисциплина «Методика преподавания казахского языка в русской школе».

В 1991 году пришлось решать проблемы набора на основе договоров, хотя системы и опыта такой работы еще не было в сфере образования. Институт решает проблемы малокомплектных школ (МКШ).

С 1992 г. открыты специальности «Биология, география и химия», «Физика, химия, информатика», началась двухступенчатая подготовка учителей начальных классов с дополнительной специализацией – иностранный язык.

В 1994 г. на базе педагогического института был проведен Республиканский семинар-совещание «Научно-методическое обеспечение учебного процесса подготовки учителей МКШ».

В 1996 году институт преобразуется в Западно-Казахстанский государственный университет. Ректором остается академик Т.З.Рысбеков. этот статус позволил открыть новые специальности «Экономическая кибернетика», «Юриспруденция», «Информатика», появляются новые специальности.

Впервые в истории университета был создан Диссертационный совет по защите кандидатских диссертаций по истории Казахстана, в состав которого вошли крупные ученые Западного Казахстана и Поволжья.

В 1996 году на отделении иностранных языков, а затем на отделении «Основы права» впервые были открыты студенческие группы, обучающиеся на договорной основе.

Воспитательным процессом руководил со дня установления должности проректора по воспитательной работе С.Г.Шарабасов. С приходом на работу проектора по воспитательной работе кандидата наук, доцента Т.М.Даришевой во второй половине 90-х годов изменился стиль работы со студенчеством, увеличилось количество и масштабы интересных дел.

В 2003 году университету присваивается имя великого казахского поэта, народного героя Махамбета Утемисова,

Университет имеет соглашения и договоры о сотрудничестве более чем с 50 вузами России, Германии, Турции, Грузии, Литвы, Польши, Азербайджана. Подписаны соглашения и протоколы о намерении с университетами дальнего зарубежья: университетом им. Й.Гутенберга (Германия, Майнц), университетом Пассау (Германия, Пассау), Международным институтом туризма и культуры (Польша, Быдгощ).

(Продолжение в следующем номере)

■ К 80-летию юбилею ЗКГУ им. М.Утемисова

За 80 лет существования нашего университета он не раз менял свое название. И лишь одно оставалось неизменной – высокая планка знаний, которую получали его выпускники. Именно они являются главной гордостью старейшего в стране учебного заведения, воспитавшего ученых, общественных и политических деятелей, бизнесменов и, конечно же, учителей, сеющих «разумное, доброе, вечное»!

Представляем вашему вниманию историю и воспоминания тех, кто гордо носит имя выпускника нашего славного вуза.

Бесценное наследие вуза

В год празднования 80-летнего юбилея ЗКГУ им. М.Утемисова представляем вашему вниманию воспоминания старейшего преподавателя естественно-географического факультета, ныне пенсионера Клавдии Тимофеевны Мазницыной. В этом году 27 марта этой замечательной женщине исполнился 91 год. Почти вековая жизнь Клавдии Тимофеевны наполнена самыми различными воспоминаниями. Это учеба, овладение профессией, встреча с любимым человеком, рождение детей. И непрестанное занятие наукой.

Что такое география? Это и место нашего рождения, и город, в котором мы учимся. Тропы, по которым мы ходим каждый день, улицы, остановки и магазины – все это география. Страны и континенты, реки и ледники, горы и океаны. И это тоже география. Эта всеобъемлющая наука сопровождает нас всю нашу жизнь. А открывают страницы этой науки преданные ей служители, в первых рядах которых ветеран нашего университета Клавдия Тимофеевна Мазницына, утверждающая, что, несмотря на все трудности, жизнь – интересная!

Когда года – богатство

Родилась я в селе Бобровка Кировского района ВКО в тридцати километрах от г. Усть-Каменогорска в 1921 году 27 марта.

В 1925 году семья переехала в г. Усть-Каменогорск, здесь я окончила 7 классов.

В 1937 году наступила в педучилище, которое было единственным учебным заведением в городе.

В 1939 году во время финской войны многие школы остались без учителей, и нас после второго курса направили работать в школы.

Я оказалась в городе Лениногорске учительницей 2-го класса школы №4. Закончила педучилище в 1940 году. Вышла замуж. В начале войны мужа проводила на фронт. Начали поступать эвакуированные с прифронтовых районов, и ко мне в комнату поселили двух женщин с двумя детьми. Я уступила им жилплощадь, уволилась с работы и переехала в г. Усть-Каменогорск к родителям. Работала в школе на кирпичном заводе в 7-ми километрах от города.

В 1942 году началась студенческая жизнь в Алма-Ате в институте им. Абая. Неотапливаемые учебный корпус и общежитие, пятьсот грамм хлеба и суп в столовой один раз в день из горной капусты – война, одним словом.

Затем в комнате общежития поставили маленькие железные печки и выдавали по 25 килограмм саксаула, что было очень мало. Поэтому студенты иногда из корпуса приносили стулья и ими подтапливали печки. На втором курсе я работала у профессора Глаголева с почасовой оплатой, по схеме им составленной делала расчеты по логарифмической линейке.

В общежитии мы, студенты, встретили Победу. Не опишешь, что было! Все студенты из комнат выбежали в коридор, кто кричал ура, кто плакал от радости.

После института я работала в секторе географии Академии Наук КазССР под руководством О.Р.Назаревского. С ним мы составляли карту населенных пунктов Казахстана, а в летнее время выезжала в составе гляциологической экспедиции под руководством Н.Н.Пальгова по изучению движения ледников и скорости таяния их т.д. в Заилийском и Джунгарском Алатау. В Заилийском Алатау изучали ледники Большой Алматинский и Туюксуиский. На второй год экспедиция отправилась в совершенно не изученный район – к истокам р. Лепсы в Джунгарском Алатау. В экспедиции под руководством Пальгова были В.А.Зенкова, К.Т.Мазницына, гидролог и рабочий. С большими трудностями без дорог перевозили оборудование в тюках на трех лошадях, а сами пешком. Преодолев перевал мы оказались в Троговой долине на левом берегу реки. И что мы видим? Очень бурную реку, ледниковый мост и вдали водопад. Николай Никитич сразу говорит: «Клавдия Тимофеевна, пойдёмте искать путь к ледникам».

И мы с ним пошли по очень узкому уступу Троговой долины, где еще сохранился мертвый лед (потерял связь с ледником), закрытый продуктами разрушения ледника.

Уступ очень скользкий, впереди идет Николай Никитич, я за ним, мне страшно. А про себя думаю: «Вы, Николай Никитич, много лет на свете живете, а я только начинаю свой жизненный путь». Через некоторое время мы пошли обратно: я впереди, он за мной.

На следующий день втроем с Пальговым и Зенковым перешли на правый берег реки по ледниковому мосту и, пройдя порядочное расстояние, увидели ранее неизвестный ледник, которому дали название ледник Сатпаева в честь президента Академии Наук Казахстана.

На второй ледник попали, преодолев хребет, разделяющий ледники. Второй ледник заканчивался водопадом и стал ледником Калесника, крупнейшего русского географа. И так начались работы на леднике Сатпаева. При помощи прибора определили площадь языка, сделали поперек створ из плиточек горной породы с номерами строго на прямой линии. Затем точно

с двух опорных точек вне ледника теодолитом определили их положение. Через месяц с опорных точек повторили съемку. Оказывается, лед перемещается с различной скоростью: в центре быстрее, а по краям медленнее. Закрыли небольшой квадрат на языке ледника определенного размера, чтобы он не таял с поверхности. Через месяц на этом месте образовался ледниковый стол, открыли его и замерили высоту. По нему можно высчитывать, сколько воды даст открытая поверхность ледника в летний период. Записывали метеоданные у ледника.

В прошлом два ледника соединились в единый, который образовал Троговую долину реки. Сокращался и оставил ледниковый мост и мертвый лед. Ледниковый мост дал нам возможность ходить на ледник.

После работы в секторе географии поступила в аспирантуру на кафедре географии института им. Абая.

29 октября 1948 года. Моим руководителем был назначен кандидат географических наук старший научный сотрудник сектора географии АН КазССР Николай Георгиевич Рыбин. Утверждена тема: «Казахстанский Алтай» (физико-географическая характеристика). Началась интенсивная работа: экзамены, подбор литературы и выезд в Казахстанский Алтай. В те времена там не было маршрутных автобусов, поэтому приходилось большую часть осваивать пешком по 15, 20, 30 км в день. При пересечении хребтов в наиболее труднодоступный внутренний район приходилось просить проводников и лошадей у руководителей колхозов, лесозаготовительных пунктов, мараловодческого совхоза и т.д. Даже пограничники оказывали помощь в районе села Бобровка. Особенно труднодоступным был хребет Холзун. Выше границы леса в альпийских лугах нас с проводником застала ночь, пришлось ночевать у костра.

Вторым интересным районом были истоки реки Белая Берель. Это район южных склонов горы Белуха с ее Берельским ледником. Кроме маршрутов, по рудникам читала отчеты геологов. Все маршруты сопровождалась фотографированием ландшафтов.

Итак, материал собран, и я приступила к составлению работы. Благодарна руководителю за помощь в работе над темой «Казахстанский Алтай», которую написала на 205 машинописных страницах. В работе я описала методику районирования, отдельные элементы природы Казахстанского Алтая, физико-географическое районирование. В Казахстанском Алтае выделено три области: Южный Алтай, Рудный Алтай, Внутренний Алтай. В каждой области выделены и описаны физико-географические районы. Составлена и выполнена карта районирования Казахстанского Алтая. На ней нанесен маршрут автора, орографическая схема и другие данные. Текст иллюстрирован фотографиями. И вот работа закончена, рассмотрена на кафедре, одобрена и отправлена в университет Ташкента.

В университете Ташкента на кафедре рассмотрели и одобрили работу к защите, назначили оппонентов. В отзыве оппонента, доктора географических наук Коржиневского были отмечены в разделе «Климат» некоторые неточности. Хотя в конце отзыва было написано, что работа автора вполне заслуживает присуждения ему ученой степени кандидата географических наук, ученый секретарь Бабушкин посоветовал не защищать, а устранить недостатки. Я так и сделала. В июле и августе 1953 года в библиотеке университета доработала раздел, перепечатала работу и сдала на защиту. Назначили других оппонентов, и я защитила работу единогласно 8 мая 1954 года. До сих пор у меня сохранился отзыв оппонента Молчанова, доктора географических наук. Он писал: «Говоря о всей работе в целом, надо отметить ее большое достоинство. Автор внимательно изучил богатую литературу, умело составил сводки по различным вопросам, много работал самостоятельно, хорошо обобщил свои наблюдения; диссертация характеризует автора, как знающего географа, опытного наблюдателя в полевых

условиях. Диссертация имеет большое теоретическое и практическое значение. Автор вполне заслуживает присуждения ученой степени кандидата географических наук».

После аспирантуры министерство направило меня работать в Кызыл-Орду. После реорганизации двухгодичного обучения мне были предложены для работы три города на выбор. Мой выбор пал на Уральск – он был ближе к Москве.

В педагогическом институте им. А.С.Пушкина (ныне ЗКГУ им. М.Утемисова) г. Уральска я проработала с 1954 по 1991 год. В институте я читала лекции по физической географии, руководила студенческим географическим кружком. Заседание кружка было один раз в месяц. Студент читал доклад по определенной теме, затем присутствующие сообщали новости в географии. Несколько раз выезжала со студентами кружка по туристическим путевкам. Особенно запомнился выезд в Тольятти на автозавод, где нам разрешили посмотреть весь процесс сборки автомобиля. Мы с членами кружка побывали даже в машинном отделении электростанции, интересен был для студентов просмотр короткометражных фильмов о природе материков в кинотеатре им. Чапаева. Особенно восхитил цветной фильм о Большом барьерном рифе у берегов Австралии, саваннах Африки, постройке Суэцкого канала и др.

В 1975 году четыре месяца училась в институте им. Герцена в Ленинграде на факультете повышения квалификации. Слушали лекции географов института, посетили производства Эстонии, Латвии, рассматривали ландшафты Пушкинских мест. Даже были в поместье Ганибалов, которое в то время начали восстанавливать. Три раза выезжала на совещание по фенологии в Ленинград, по карстам – в университет Москвы, по физической географии – в Воронеж. Дальняя комплексная практика со студентами и преподавателями – это очень полезное мероприятие для изучения ландшафтов и производств. Я участвовала в трех из них – на Кавказ, на Урал и в Алтай.

Сейчас я пенсионер, занимаюсь выращиванием овощей на приусадебном участке. Хожу по утрам в парк культуры и отдыха, который расположен на берегу реки Чаган. В этом году 27 марта мне исполнился девяносто один год. Эти годы прошли быстро и разнообразно. И интересно.

О семье

У меня была большая семья: я, муж, пятеро детей. Мой муж Ташес Георгис Лазос, по национальности македонец, был политическим эмигрантом из Северной Греции.

Он был в составе партизан и боролся за освобождение Македонии из состава Греции. Силы были неравные. Войска Греции отпустили партизан к границе с Албанией. Партизаны перешли границу Албании и эмигрировали в Советский Союз в г. Ташкент.

Потом семьи македонцев выселили в социалистические страны (Болгарию, Чехословакию, Польшу). Семья мужа оказалась в Польше. Отец и старший брат погибли в борьбе за независимость.

«Үлкен болып қалу үшін ғаламда,

Үлкен арман керек екен адамға.» - деп ақын Мұхтар Шаханов жырлағандай, міне, күні кешегі біз сияқты өз жүрек қалауларымен бір-бір мамандықтың иесі болсам деген арман жетегіндегі биылғы мектеп түлектері, талапкерлердің бірқатары біздің тек қана Қазақстан жұртына ғана емес, барша әлемге мәшһүр болған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің табалдырын аттамақшы. Өздерінің мақсаттарын осынау 80 жылдық тарихты артта қалдырған жоғары оқу орнымен ұштастыра келген бұл талапкерлердің армандары асқақ. Алғаш рет ата-анадан жырақтап, қызығы мен шыңығы мол жаңа өмірге қадам басқалы отырған бұл студенттердің әлі де алда көрер қызықты сәттері қаншама?! Мектептегі өмірмен салыстыруға келмейтін тансық әлемнің оларға берері мен үйретері айтса ауыз толтырарлық. Еліміздің түкпір-түкпірінен келген студенттер қауымы жатақханалық өмірде «үш ұйықтаса да түсіне енбеген» бір-бірімен жарты нанды бөлісіп, бірге туған бауырдай сыйласып, сырласып кетеді әлі-ақ. Ал, бұлардың бір де бірінің дәмін татып көрмеген студенттеріміздің өздері не дер екен бұл тұста? Әрі қарай оқи отырсақ...

Кешегі оқушы - бүгінгі студент

Әйгерім Мақсатқызы, мәдени-демалыс жұмысы мамандығының 1 курс студенті:

Мен Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы, Шекті ауылынан келдім. ҰБТ-дан 56 балл жинап, «Мәдениет және өнер» факультетіне оқуға тапсырдым. Өкінішке орай аз балл жинап, грант бөліміне оқуға түсе алмадым. Бірақ, қалай да осы мамандықты игеріп шығуды мақсат етіп, осы университетте ақылы бөлімде болса да білім алуға бекіндім. Маған осы арманымның жүзеге асуы үшін өз үлестерін қосқан ата-анама басымды иемін. Ата-ана мен ұстаздарымның үкілеген үмітін арқалап келген маған бұл университет білім нәрімен сусындап, өз ісімнің шебер маманы етіп тәрбиелеуге зор үлес қосады деп сенемін.

Гүлбақыт Сәулеева, мәдени-демалыс жұмысы мамандығының 1 курс студенті:

Мен бұл жоғары оқу орнына арнайы Маңғыстау облысы, Бейнеу ауданынан келдім. Таңдаған мамандығымның ақылы бөліміне оқуға түстім. Болашағы зор бұл мамандық бойынша білім алуды өзім жүрек қалауыммен таңдадым. Өз басым көбіне адамдармен, топпен жұмыс жасағанды ұнатамын. Осы университеттен өз ісіме жауапкершілікпен қарау қасиеттерін бойыма сіңіріп, өз ісінің шебері, білікті маман атанып шығатыныма үміттімін. Бұл 80 жылдық тарихы бар жоғары оқу орнына оқуға тапсырғаныма өкінбейтініме сенемін. Мерейтойыңмен, УНИВЕРСИТЕТ!

Эльмира Жаумбайқызы, мәдени-демалыс жұмысы мамандығының 1 курс студенті:

Мен бұл университеттің «Мәдениет және өнер» факультетіне оқуға түстім. Жалпы ҰБТ-дан 55 балл жинадым. Бұл факультеттің мәдени-демалыс жұмысы мамандығының ақылы бөліміне оқуға тапсырдым. Мектеп қабырғасында оқып жүргенде-ақ мені өзіне ыстық тартқан бұл мамандыққа оқуға түскеніме қуаныштымын. Осы орайда ата-анама, ұстаздарыма шексіз алғыс айтамын.

Нияз Мәдина, биология мамандығының 1 курс студенті:

Мен Ақтөбе облысы, Қандыағаш қаласынан келдім. Осы қалада №3 гимназиядан білім алдым. ҰБТ-дан 88 балл жинадым. Өкінішке орай, грант бөліміне оқуға түсе алмаған соң, әкеме айтып, түсіндіріп осы университетке оқуға келдім. Кішкентайымнан мектепте биология пәнінен білім берген Базаргүл есімді ұстазыма еліктеп, сол кісінің жолын қууды мақсат еттім. Сол кісі сияқты мен де болашақта өз оқушыларымды жақсылыққа тәрбиелеп, өз мамандығым бойынша толыққанды білім нәрімен сусындатсам деймін.

Елдос Кенжеғалиев, құқықтану мамандығының 1 курс студенті:

Мен Атырау облысы, Құрманғазы ауданынан келдім. Осы Орал қаласындағы баршаға танымал болған М.Өтемісов атындағы БҚМУ-ға оқуға Ақтөбе облысындағы колледжден кейін келіп отырмын. Жалпы құқықтану мамандығын таңдаудағы басты мақсатым – қылмыскерлерден зардап шегіп отырған қолы қысқа адамдарға өз қол ұшымды тигізу; қылмыс пен тәртіпсіздіктің болмауы үшін, ел тыныштығы мен тәртіп үшін аянбай еңбек етіп, Қазақстан халқына өз үлесімді қоссам деймін. Осы мақсаттарымды жүзеге асыру үшін арнайы осы оқу орнына келдім. Жолдастарымның ақылы бойынша, бұл университетте сапалы да саналы білім береді дегенді естіп, мақсаттарымды жүзеге асыру үшін арнайы білімімді жетілдіруге оқуға келдім. Осы орайда тарих және құқық факультетінің деканына жатақханамен қамтамасыз еткені үшін алғысымды білдіремін.

Хакімбек Аймұратұлы, құқықтану мамандығының 1 курс студенті:

Мен Маңғыстау облысы, Мұнайлы ауданының №5 орта мектебін тәмамдадым. Әр баланың кішкентай кезінен бастап өз арманы болатыны бәрімізге де белгілі. Мен де кішкентайымнан тәртіп пен адам құқығын ең басты алдыңғы мақсатқа қоя білген құқықтану маманы атануды армандадым. Сол бала арманымды осы М.Өтемісов атындағы БҚМУ-мен ұштастырдым. Маған осында оқуға түсуіме мүмкіндік берген ата-анама, мектептегі ұстаздарыма алғысым шексіз. Әр талапкер мектептен түлеп ұшқан соң, одан әрі білімін жетілдіру мақсатында оқитын жоғары оқу орнын өзі таңдайтыны бәрімізге де мәлім. Мен бұл университетті өз жүрек қалауыммен таңдадым, әрі бұл таңдауыма еш өкінбеймін деп нық сеніммен айта аламын.

Гүлжайна Аманқосова, сызу және бейнелеу өнері мамандығының 1 курс студенті:

Мен кішкентайымнан сурет салғанды ұнатамын. Сол себепті оның толық қыры мен сырын меңгеруді алдыма мақсат етіп қойдым. Мақсатымды жүзеге асыру үшін арнайы осы Батыс Қазақстандағы белгілі жоғары оқу орны, әрі жалынды ақын, әрі жаужүрек батыр М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың сызу және бейнелеу өнері мамандығына оқуға тапсырдым. Осы мамандықтың шығармашылық байқауынан сүрінбей өтуіме баулыған жетекшім Айтжанова Жанна есімді ұстазыма алғысымды білдіремін.

Гүлжанат Балтабаева, физика мамандығының 1 курс студенті:

Мен физика пәні бойынша физика-математика факультетіне оқуға тапсырдым. Мектеп қабырғасында білім берген физика пәні мұғаліміне еліктеп, сол сүйікті ұстазымдай өз ісінің білгір маманы атану мақсатында бұл мамандықтың жетегінде осы М.Өтемісов атындағы БҚМУ-ға оқуға түстім. Өзім түйіні көп, қиын есептерді шығарғанды ұнатамын. Мектеп қабырғасынан алған білімімді одан сайын шыңдай түсуді мақсат етіп алға қойған маған университет ұстаздары әлі талай физиканың құпиясын аша түседі деп ойлаймын. Студенттік өмірге жаңадан аяқ басқан мені ыстық құшағын жая қарсы алған университет ұстаздарына алаңсыз оқуға жағдай жасап, жатақханамен қамтамасыз еткені үшін де алғысымды білдіремін.

Балсулу Орынбасарова, биология мамандығының 1 курс студенті:

Мен Маңғыстау облысы, Ақтау қаласынан келдім. Сүйікті пәнім биология бойынша осы университетке оқуға түстім. Жалпы алға қойған мақсатым – осы мамандықты маман ретінде толыққанды меңгеріп шығу. Жас буын балалардың осы пәннің қыры-сырына үңіліп, қоршаған әлеммен, табиғатпен тереңірек таныс болуына өз үлесімді қоссам деймін. Менің осы пәнге деген қызығушылығымды арттырған ұстазыма, одан әрі білімімді жетілдіруіме жағдай жасап отырған ата-анама алғысым шексіз. Олардың үміттерін ақтауға сөз беремін. Өзім таңдаған бұл оқу орны да менің бұл мақсатыма қол жеткізуге бірден-бір септігін тигізеді деп сенемін.

Бейбіт Манарбекқызы, география мамандығының 1 курс студенті:

Мен Ақтөбе облысы, Темір ауданы, Қайыңды ауылынан осы университет қабырғасынан білім алу мақсатымен арнайы оқуға келдім. Мен үшін бұл пәннің орны ерекше. Менің бұл пәнге деген сүйіспеншілігімді оятқан - Бейімбетова Гүлжанан есімді ұстазым. Сол кісінің жолын қуу мақсатында арнайы осы университетте оқуды армандадым. Себебі ол ұстазым да - осынау 80 жылдық тарихы бар университеттің түлегі. Ұстазымнан алған біліміммен қоса, ол кісінің осы университет туралы айтқан таңдай қағарлық қызықты әңгімелері мені еріксіз, арманымның ізімен осында оқуға жетеледі. Мен де сол ұстазым тәрізді білікті маман ретінде болашақта оқушыларды осы пән бойынша тереңірек білім нәрімен сусындатып, еліміз үшін жаңа буын тәрбиелеп шығуға өз үлесімді қоссам деймін.

Студенттерімізге білімнің биік шыңынан көріне беріңдер дей отырып, жаңа өмірге құтты қадамдар тілейміз. ҚОШ КЕЛДІҢІЗДЕР!

Сұхбаттасқан: Әйгерім САНСЫЗБАЙҚЫЗЫ, қазақ тілінде оқытпайтын мектептердегі қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2 курс студенті

УНИВЕРСИТЕТТІҢ 80 ЖЫЛДЫҒЫНА

Ұстаз болу – жүректің батырлығы. Сондай ерліктің иесі, біздің университетімізде 50 жыл қызмет етіп, талай шәкірт тәрбиелеп, қияға қанат қақтырған, ұстаздардың ұстазы атанған Шенда апаймен жүздесудің сәті түскен еді.

Ұстаз ғалағамы

(сыр-сұхбат)

– Ауыл, туған жер жайында ақын-жазушылар көп жырлаған. Қарапайым адамның өзі, туған жер дегенде ет жүрегі елжіреді. Туған жер дегенде сіздің көкейіңізге не оралады?

Туған жер дегенде сағыныш оралады. Мектеп, ауыл, ұстаздарым, мектептегі түрлі үйірмелер. Оқушы кезімде барлық үйірмеге қатыстым. Биге де, өлеңге де, домбыра оркестріне де, ішекті аспаптар оркестріне де. Жеке шығып ән де айттым, күй тартып, мектеп бітіріп кеткенше сахнадан түспедім. 5-сыныптан бастап үздік оқыдым, әр жыл сайын сыныпта аты-жөнім жазылған барлық сабақтан алған бағаларым сынып бұрышында жазылып тұрады. Дәлізде қабырға газетінде бірде домбыра тартып, бірде билеп, бірде ән айтып отырған суреттерім көзге оттай басылушы еді. Ол суреттер фотографтар болмағандықтан, қолдан салынған суреттер болатын. Сол мектептегі кездер - бәрі сағыныш, ыстық. Менің оқыған мектебім Бөкей ордасындағы қазақ мектебі, соны бітіріп шықтым. Мұғалімдердің бәрі де жоғары дәрежелі ұстаздар болатын. Қазақ тілінен Ғұмар Зарипов, ол кісінің қазақ тілі мен әдебиеті, тіл туралы да мақалалары газеттерде жарияланып жүрді. Өкінішке орай, мектеп бітіріп кеткеннен кейін сол ұстаздарыммен қатынаса алмадым. Еңбектері зая кетпей, мектеп мұрағатында сақтаулы тұрған шығар деп ойлаймын. Физикадан Назиденов Файыс дейтін оқытушы болатын, олар сол уақытта қажырлы еңбек еткен мұғалімдер еді. Шет тілі, оның ішінде орыс тілінен Анастасия Петровна деген Саратов университетін бітірген ұстаз сабақ берді. Сауаттылықты, қатесіз жазуды талап етті. Ол кезде орысша жаза да, сөйлей де алмаймыз, мұғалімнің шеберлігі бізді алға талпындырды. 5, 6, 7-сыныпты бітірген уақытта сөйлей алмасам да, диктантты бір қате жібермей жазатынмын. Тағы бір ерекшелігі, ол кісі сабақтан қалған оқушыны артынан іздеп барып, өткен сабақты түсіндіріп, үйретіп кететін-тұғын. Шет тілдерінен де жақсы білім алдық, себебі неміс тілінен Саратов университетін бітірген жоғары білімі бар Зинаида Петровна деген 80-ге келген мұғаліміміз болды. 5-сыныптан бастап заттардың атыменен оқытып, жаздырып үйретті. Бірақ ол кісі көп кешікпей дүниеден өтіп, сол кезде неміс тілінен сабақ беруге жас неміс жігіті келді. Өзі неміс, жас адам, орысша шала біледі. Орысша білмегенінің көп пайдасы тиді, өйткені ол таза немісше сөйлегендіктен, барлық заттарды немісше атап, немісше жазды, біз болсақ соны түсініп алуға тырысып артынды жүретінбіз. Айтқандарын есте сақтап, неміс тілінен де өте жақсы баға алдық. Оны қалай білемін, оны Алматыға университетке барып түскенде білдім. Мен әуелі А.С.Пушкин атындағы пединституттың бірінші курсынан бітірдім. 9-сынып бітірген кезімде жас өнерпаздар сайысында әуелі аудандық, сосын облыстық конкурстан домбыра тарту бойынша жеңімпаз атанып, Алматыдағы олимпиадаға келдім. Олимпиадада қазылар мүшесінің құрамында Дина Нұрпейісова, Ахмет Жұбанов, Күләш Байсейітова, Қанабек Байсейітов, Қ.Жандарбеков, биші Шара Жиенқұловалар болды. Қазылардың шешімі бойынша тағы да домбырадан бірінші орын алып, Мәскеудегі бүкілодақтық олимпиадаға жолдама алдым. Мәскеуге баратын болып, Алматыда 20 күн күтіп жаттық. Қасымда 10 шақты оқушы болды. Соғыс жүріп жатқан кез, жау бомба тастауын тоқтатпайды. Соғысқа байланысты Мәскеуде олимпиада болмайды деген хабар алып, ауылға

қайтатын болдық. Ол кездегі поездар да 15, 7 күн жүретін, сөйтіп сыйлықтарым мен грамоталарымды алып, қайта Ордаға келдім. Енді қайтып сабаққа барайын десем, сынып жоқ. Ер балалар армияға алынып, интернаттағы әке-шешесі жоқ қыздар Оралға келіп, жазда ай жарым уақыт пединституттың әзірлік курсынан өтіп, бірінші курсқа түсіп алыпты. Мен де далада қалғасын, Оралға келдім, бір шара қолданайын дедім. Ол уақытта пединституттың директоры Васильев Константин болатын. Барып жолыққанда, «сенде не 10 бітірген аттестатың жоқ, не жазғы даярлық курсынан өткен сертификаттың жоқ, сені ала алмаймыз», - деді. Амал болмағасын жылап та алдық, оның үстіне бір ағамнан Ленинград түбінде қаза тапты деген қара қағаз келді. Осы қиын кезде барлық қыздар жиналып директорға барып, мені мақтап, далада қала ма деп мені алуын өтінді. Мен онда тек қазақ тілі әдебиеті бөліміне алам, егер 1-семестр оқи алмаса, оқудан шығарып жіберем деді. Оқуға түскеннен кейін, 2 семестр бойы барлық сабақты беске аяқтадым. 1944 жылдың тамыз айында А.Жұбанов ағамыз сен тек музыкалық білім алуың керек деген шақыру жіберген. Бір айдан соң ойлана келе, вызовты қолыма алып Алматыға жүріп кеттім. Қасымда бір әнші қыз, тағы бір жігіт, қазір атақты дирижер Шамғон Қажығалиев бәріміз бірге бардық. А.Жұбанов ағамызды кездестірдік, ол кісі қуанып, бізді музыкалық училище емес, консерватория ашылып жатыр, соның бірінші курсына қабылданғанымызды айтты. Бізді жатақхана үш мезгіл тамақпен қамтамасыз етті. Оқу басталып жатқан кезде үлкен ағамнан қара қағаз, артынша үйден хат келді. Ол кезде үйде қарт пен кемпір, үлкен ағамнан қалған 5 жасар бала болатын. Ал 7 жастағы қызды балалар үйіне беріп, үй ішін аш қалмау үшін бір көрші колхозға апарып тастаған. Ол сәтте оқу емес, тек үй-үшін ойлаумен болып, төбемнен жай түскендей күйде үйге кететін болып шештім. Үйге билетке ақша жоқ, себебі консерватория шәкіртақы бермейтін. Оқудан шығып, кететінімді айттым, бірақ Ахмет ағамыз қозғалма деп

жібергісі келмеді. Совет көшесіндегі ҚазМУ мен Каспий университетінің біреуіне бардым. 1 курста оқулы керек сабақтардан емтихан тапсырдым, қиыны араб тілі болды. Ештемеге қарамастан, бір ай ішінде тез үйреніп емтихандарды тапсырып шықтым. Бірінші, екінші шәкіртақымды билет алуға жеткізбей, жойып жіберіп жүрдім. 3 айдан соң үйге жиналып жүргенде, жатақхананың төменгі қабатындағы газет-журнал, хаттар арасынан өз фамилияма көзім түсті. Сөйтсем, ол хат қара қағаз келіп, өлді деген ағамнан екен. Ол хатта амандығын айтып, оқуды тастамауымды қатты ескерткен. Өз-өзіме сенбей, әрең иландым. Кіші ағам дәрежесі лейтенант болғандықтан, ауылдағы отбасыма көмек ретінде зейнетақы беріпті. Ол ақшаны анам алмай өлек болып, ақыры соңында оны көршілерге үлестіріп беріпті. Сөйтіп, Алматыда қалып, оқуымды бітіріп шықтым. Дипломдық жұмысымның тақырыбы – Махамбет Өтемісовтің баспаға шықпаған, әлі жарияланбаған өлеңдері жайында. Оны қолмен жазып, Қазақ Ғылым Академиясына әкеп қойған екен, әлі зерттелмеген. Мақсатым, ол өлеңдерді қалай, кім, қандай мақсатта айтқанын, тарихын зерттеп айту керек болды. 400 жолдан тұратын жыр жолдары туралы ешқандай материал жоқ, ешкім ештеме айтпаған. Пушкин кітапханасынан Шахматовтың «Восстание Исатая Тайманова и Махамбета Утемисова» деген кітабын алып, сол бойынша жаздым. Дипломдық жұмысымның жетекшісі, әрі сарапшылары Қажым Жұмалиев пен Мұхтар Әуезов болды. Мұхтар Әуезов жұмысымды мақтап, мені аспирантураға қалдыруға ұсыныс жасады. Сол кездерде Ғ.Әбуханов аспирант болатын, ағамызбен бір пәтерде көрші тұратынбыз. Ол кісі менің домбырада орындаушылығымға таң қалып, қолдап, қолпаштап жүретін еді. Университетте оқып жүріп, қосымша 3 жылдық медсестралық білім алып шықтым. Кейін Әбуханов ағамыз Орал пединститутының сол проректоры болған Темір Бейісовпен жолықтырып, мені пединститутқа жұмысқа жіберді. Кейін сол оқу орнында 50 жыл қызмет еттім.

– Ұстаз - ұлы тұлға. Оның ұлылығы неден көрінеді. Ұстаз-ана болу мен әйел-ана болудың ара жігі?

Ұстаз ұлылығы бүкіл халықтың, еліміздің болашағын, жастарын тәрбиелейтіндігінде, білім беретіндігінде, дамытатындығында. Ұстаз-ана да, әйел-ана да екеуі де бірдей. Ұстаз-ананың тәрбиелілігі, білімінің жоғарылығы жағынан айырмашылығы болады. Бірақ, бәрібір ана. Анадан артық балаға жақын, бауырмал адам жоқ. Ана баласы үшін отқа да, суға да түседі. Сондықтан ана қашан да, кім болса да ана боп қала береді.

– Адамның өмірі махаббаттан басталып, парасаттан аяқталады деген ұғым бар. Ендеше, сіздің ғұмырыңыз осының қай дәрежесіне келеді?

Жастық шағым онша керемет болды деп айта алмаймын. Мынау дүние дегенді, жарық дүние, алдында әке-шешен, мынау үй, мынау қыстау, орман деген сияқты таным 5 жасынан басталды. Оған дейін мына 1928 жылдары тәркілеу басталды. Менің нағашы атам - араб елінде оқыған, күшті, үлкен имам болған кісі. Сол жылдары ол кісілер тәркілеуге, қуғындауға ілікті. Әкеміз Астрахань облысындағы бір жақынымыздың ақылымен, Нарын құмына көшеді. Ал ол туыстар (4 отбасы) сол жақта қалады, ал әкеміз 1925 жылы тәркілеу Қазақстанға жетпей тұрып көшіп алған екен. Большевиктер елді тазалап, аралап жүргенде нағашы атамыз шекарадан өтіп, Араб еліне асып, қашып кетеді. Бұл жағдайды ешкім айтуға болмайтындай етіп, бәрін қатты ескерткен. Сол жылдардағы қайғы, мұң, жылау бәрі есімде қалған. Ес білгелі түсінгенім де, көргенім де тек жылау болды. Колхозда тұрдық, қиыншылық көрдік. Апам бар еді, колхоз басқармасына тұрмысқа шықты. Анам ертегі, жырларды жатқа өте жақсы оқитын, колхоздағы бүкіл жұрт біздің үйге жиналып жыр тыңдайтын. Анамның сол қабілетінің арқасында мен де 9 жасымнан бастап таңғажайып шығыс ертегілерін тыңдап өстім. Мектепке барғанда зулап оқи да алам, жаза да алатын болдым. 1938 жылы бізді аштықтан құтқарып отырған жездемді ату жазасына кесіп, апамды түрмеге қамады. Осы қиыншылықтардың барлығы жүрекке ауыр тиді. Университетте де оқып жүргенде үйде менің шәкіртақымнан басқа, ақша болмайтын. Сондай қиындықтарды көрдік. Содан 60 жыл бойы жұмыс жасадым, тұрмысқа шықтым, балалы болдым.

– Қазақ үш нәрседен қателеспе деген. Жар таңдауда, есім таңдауда, жол таңдауда. Адамның есімі оның тағдырымен байланысты. Сіздің есіміңіздің мағынасы қандай?

Оны мен анық айта алмаймын. Менің есімім өте сирек кездеседі. Осы күнге дейін естіген де емеспін. Анамнан кім қойды деп сұрағанда анамның өзі анық білмеді, бар білетіні араб еліне қашып кеткен ағайындарымыздың бірі болу керек. Олар ағылшынша, орысша, французша білім алып, солай тәрбиеленген. Шенда деген мешіттің аты деген болжам бар, бірақ қай жақтағы екені белгісіз.

– Абайдың: «Менің қолымда закон қуаты бар адам болсам, адам мінезін түзеп болмайды дегеннің тілін кесер едім» деген сөзі бар. Қазіргі заманда бала тәрбиесіне атүсті қарайтын жастарға, егер сіздің қолыңызда заң қуаты болса, қандай шара қолданар едіңіз?

Заңды қолдану ұғымы тәжірибемізде болмаған нәрсе. Оны айту қиын. Абай - өз заманында жаза, заң дегеннің шет жағасын көрген адам. Қазір біз заң бар екенін білеміз, қылмыс жасаған адамды тексереді, соттайды, жазалайды. Қазіргі қоғамдағы жағдайларға қатты қынжылам, қатты уайымдаймын. Себебі, жастардың арасында қаншама қатігездік, қаншама жауыздық, тонау, бірін-бірі өлтіру өте көп. Оның бәрі заңмен алсақ та, дінмен алсақ та, адамшылықпен алсақ та дұрыс іс емес. Оған мына қартайып отырған мен ештеме де жасай алмаймын. Ол үшін үкімет, қолында заңы бар үлкен мемлекет, қарқыны күшті Қазақстан заңды қатайтып, жамандықты болдырмау керек. Қылмыскердің жасағанын өзіне қарсы жасау керек, сонда ғана тоқтайды. Сөйтсе ғана Қазақстан атына заты сай ел болмақ.

– Өнегелі, тағылымы мол өңгімеңізге рахмет. Деніңіздің саулығын, отбасыңыздың амандығын және ұзақ ғұмыр тілейміз!

Сұхбаттасқан: Гүлсезім ТАСҚАЛИЕВА,
қазақ тілі мен әдебиеті бөлімінің
2012 жылғы түлегі

Ана тілім — ардақтым

...Егер тілім ертең болса құрымақ,
Мен дайынмын өлуге де бүгін-ақ.

Р.Ғамзатов

Қазақ тілі – әлемдегі алты мыңға жуық тілдердің ішіндегі қолдану өрісі жағынан алғашқы ондықтар қатарындағы тіл. Сондай-ақ дүние жүзіндегі ауызша және жазбаша тіл мәдениеті қалыптасқан алты жүз тілдердің және мемлекеттік тіл мәртебесіне ие екі жүз тілдің қатарында тұр. 1989 жылы 11 қыркүйекте қабылданған «Тіл туралы» Заңда «Тіл – халықтың ұлы жетістігі» делінген. Ал 1-баптың 1-тармақшасында «Қазақ тілі – Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі болып табылады» деп жазылған. Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Қазақтың болашағы - қазақ тілінде» деген тұжырымдаманы үнемі айтып келеді. Қазақ тілі мәселесі мемлекеттік деңгейде көтерілген кейінгі жылдары бұқара жұртшылық та ана тілі үшін белсенділік танытуда. Бірақ әлі шешілмей жатқан түйінді мәселелер де баршылық.

Қазақ тіліне мемлекеттік дәреже беру туралы мәселе Кеңес Үкіметі жылдарында бірнеше рет көтерілгені белгілі. Бірақ бұл мәселе жайында әр кезеңде әртүрлі көзқарас болды. Тәуелсіздігіміздің арқасында, тіліміз де бостандыққа ие болды.

Өзге ұлт өкілінің боданынан шыққан тіліміз қазіргі уақытта еркін кесіле алатын дәрежеге жетті десек, артық айтқанымыз емес. Себебі, «тас жүректі тілімдеген» тілін менсінбей, өзге тілмен шұбарлайтын қандастарымыз да жетіп артылады.

Мағжан Жұмабаев ана тілімізге «Қазақ тілінде қазақтың сары сайран даласы, біресе желсіз түндей тымық, біресе құйындай екпінді тарихы, сары далада үдере көшкен тұрмысы – асықпайтын, саспайтын мінезі көрініп тұр» деп баға берген.

Осы тіліміз арқылы Абайдың даналығына, Махамбеттің батылдығына, Бұқардың ақылгөйлігі мен халқына деген жанашырлығына, Абылайдың данышпандығына, Бөгенбай мен Қабанбайдың ерліктеріне сүйсініп, рухани өмірге азық етеміз. Өмірдің алмастай қырын, абзал сырын түсіне білуімізге басты себепкер ана тілімізді аялап, тірлігіміздің айғағы бола білген тілімізбен бірге жасап, «тілі жоғалған ұлттың өзі де жоғалатынын» ұмытпайық!

Ақсұңқар ЖҰМАБАЕВА,

қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2 курс студенті

Жастардың күші – БІЛІМДЕ

Қазіргі таңда біздің қоғамымыздың басым көпшілігі – жастар. «Дүние – үлкен көл, заман – соққан жел» деп Абай атамыз айтқандай, заманның соққан желіне төтеп беретін, самал желінің бағытын өзгертетін де осы жастар. Біздің Отанымыз – құтты мекеніміз Қазақстанда жастарға оның ішінде талапты, білімге құштар жандарға көп көңіл бөлінуде. Оған дәлел - жылда берілетін оқу гранттары, шәкіртақылар, түрлі фондтардың жасауы. Тек бізден талап етілетіні сапалы білім алып, алған білімімізді шыңдап, нағыз маман болып, еліңнің өсу жолына ықпал ету. ХХІ ғасыр жастарының жігерлі, қайратты болуы - заман талабы, ал заман талабына әр адам сай болуы тиіс деп ойлаймын. Біздің ең басты күшіміз – білімде, қаншалықты сауатты болсақ, соншалықты еліміз сауатты, алдыңғы қатарда дамуда болады. Себебі, біз – еліміздің болашағымыз. Қазақтың ерен ұлдары мен қыздарына айтарымыз, білім мен ғылымды жанымызға серік қылып, мемлекеттің, ата-ананың артаран үмітін ақтайық. Сауатты жастар деген атаққа лайық болайық, достар!

Айнұр ДАУЛОВА,

қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 1 курс студенті

STUDENTTER ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ

Жүректің сыры, ойдың толқыны...

*Дүние – үлкен көл,
Заман – соққан жел.
Алдыңғы толқын – ағалар,
Артқы толқын – інілер.
Кезекпенен өлінер,
Баяғыдай көрінер.*

Абай

Иә, ұлы хакім Абай айтпақшы, «өмір – мұхит, уақыт – толқын». Бұл сөзге ешкім де таласа алмайды. Уақыт – қолымыздағы бардың ішіндегі әрі арзаны, әрі нағыз қымбаты, өйткені біз нені болса да уақыттан аларымыз хақ. Кеше ғана жау таң жанармен балалықтың балдыр шақтарын артта қалдырып, үлкен өмір баспалдағын аттап қасиетті қара шаңырағымызға оқуға түсіп, студент атандық. Бүгін, міне, енді екінші оқу жылымыз басталғалы жатыр. Кеше мен бүгінгі салыстырып, өзімізге-өзіміз есеп беріп қарасақ, кішкене де болса үлкейгендіміз, ақыл-ойымыздың толықсығаны байқалатын тәрізді. Кешегі бір жыл, бұрынғы біздің көңіл-күйімізді, сезімімізді бүгін талапкерлер сезінуде. Менің түсінгенім, қамшының сабындай қысқа өміріміз өз қолымызда екені; оны өзіміз жасасақ солай болатындығы. Әрбіріміз бір-бір кірпіш болып қаланып, өзіміздің, еліміздің болашағына септігіміз тисе, елің алдындағы борышыңның орындалғандығы. Уақыт зымырап өтуде, бұйырса бізді күндердің күнінде аға-апаларымыз болып азамат пен азаматша болып, артқы толқын – іні, сіңілілерімізге үйретсек.

Студенттік шақ – ең бір қызықты да қызғылықты шақ. Сол бір студенттік төрт жылды төрт жүз ғасырдай етіп бітіріңіздер.

Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйініне келсем, ең қызықты да қызғылықты шақ ол – студенттік шақ.

Сөзімді жауынгер ақын Б.Момышұлының мына сөзімен аяқтаймын:

*Қайрат етер мезгілде,
Жүк көтерер нардай бол.
Ақыл айтар мезгілде,
Жүз жасаған шалдай бол.*

*Гүлфани ЕРСАЙЫНОВА,
филология: қазақ тілі мамандығының 2 курс студенті*

Егеменді еліміздің нышандары

Егеменді еліміздің еркіндігін,
Елтаңбамды көргенде түсінгенмін.
Кім не десін бәрібір, ешқашанда
Елтаңбамды төрімнен түсірмеймін!

Көк туым көк аспандай мөлдіреді,
Жарық күн нұрын төгіп елжіреді.
Әрбір қазақ тұмардай қастерлесе,
Жалауымыз мәңгілік желбіреді.

Куәсі ғасырлардың шежірелі,
Өнұраным – нышаны елдігімің.
Әр жолында белгісі көрінеді,
Жомарттығы халқымның, кеңдігімің.

Рәміздер – Елтаңба, Ту, Өнұраным,
Биік тұрса, ешқашан мұқалмаймын.
Жұдырықтай жүрегім тоқтағанша,
Мен оларды төменге құлатпаймын!

*Шаттық ДӘРМЕНОВА,
қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2 курс студенті*

Ел аумағында жастарды отаншылдыққа, ел болашағына қамқорлық жасау рухында тәрбиелеу, өңір экологиясын жақсарту бағытындағы «Жасыл ел» бағдарламасы жұмыс жасап келеді. Өңіріміздің экологиялық жағдайын жақсарту, қаланы жасылдандыру мақсатын көздеген бұл игі шара биыл да өз жалғасын тапты.

Бағдарлама аясында қаламыздың барлық арнаулы және жоғары оқу орындарының студенттерінен жастар еңбек жасақтары жұмылдырылды. Солардың арасында білім мен ғылымның, мәдениет пен өнердің ошағы болған 80 жылдық тарихы бар М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің жалынды жастары «Еріктілер» жасағымен бірігіп, қаламызды көркейту үшін тамыз бойы тапжылмай еңбек етті.

Студенттер бір ай ішінде қала көшелерін абаттандыруға өз үлестерін қосты. Атап айтқанда, «Достық», «Евразия» даңғылдарында көкөрай

ақталғандығына бір марқайып қалдық. Осылайша, қызығы мен қуанышын үйіп-төгіп, жаңа достар тарту еткен тамыз айы да өте шықты. Бір білеріміз, бұл - біз үшін ұмытылмас жаз, себебі көңілді күндердің куәсі болған көшелермен біз талай өтеміз.

Ақсұңқар ЖҰМАБАЕВА,

қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2 курс студенті

«ЖАСЫЛ ЕЛМЕН»

ҚЫЗЫҚТЫ ӨТКЕН ЖАЗ АЙЫ

төсеу, көше бойын жағалай орналасқан талдарды қию сияқты қызығы мен шыжығы қатар жүретін жұмыстар атқардық. Алғашқы күндері таңсық жұмысты тосырақанмен, күндер өте үздік нәтиже көрсете бастадық. Таныстығымыз достыққа ұласып, демалысымызды тиімді пайдалана білгенімізге ризамыз. Ең бастысы, біз көгалдандырған әрбір аймақ қаламызға тазалық пен көрік беріп тұрғанын көргенде төккен тер мен еткен еңбектің

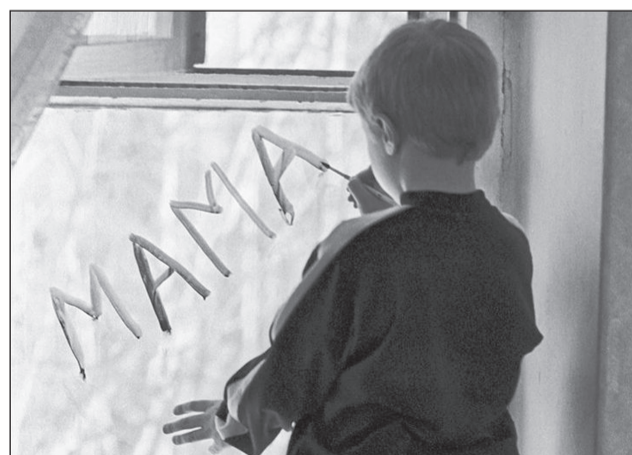
Жас өспей ме? Жат құшағы жылытқандар...

Қазақ халқы басынан кешірген зұлмат жылдар халық санының өсуіне кедергісіз келтірмей қоймады. Бүгінгі күнде елдің демографиялық жағдайын көтеру – еліміздің басты мақсаттарының бірі. Дегенмен, соңғы деректерге сүйенсек, 8000-дай қаракөздеріміз шетел асқан. Бұл елекпен су тасығанмен бірдей емес пе? Осы мәселе билікте талқылана қалса, жақтаушы өкілдер: «Біз шетелге кемтар балаларды беріп жатырмыз, оларға ата-ана бақытын сыйладық» - деп жұбатқан болады. Сонда бақыттың құны осынша қымбатқа түскені ме?

Отан-Ана мен сәбиі арасындағы құдіретті сезімге сызат түсіреміз, ананың бауыр етін өзгеге жұлып беріп, сәбиінің «алақанындағы үш бірдей бақытынан» айырамыз. Дүние есігін ашар-ашпастан, безбүйрек ана, қайырымсыз әке, қатал тағдырдың сынағына ұшыраған бейкүнә сәбиді біз де сынамыз. «Жығылғанға жұдырық» болғанымыз қалған бақытын көп көргеніміз бе?

Бақытты Мұқағалиша талдасақ, « бірінші бақытты халқынан, тас жүректі тілімдейтін тілінен, оты сөнгенге от беретін Отанынан» айырамыз. «Балам» дейтін елі болмаса, халқынан айырылғаны емей немене? Бұл жағдайда, өрине, «жұртым» дейтін бала шығып, «ойының алтын кенін» бере қоймасы анық.

Жетімін жылатпаған, өзі түгіл өзгеге уыс нанын бөліп берген

қазақтың дархандығы қайда кеткен? «Жас өспей ме, көкейіңді теспей ме?», жат құшағынан жылулық тапқан қаракөздерімізге де жауап беретін күн келер...

Ақсұңқар ҒАЗИЗҚЫЗЫ,

филология факультетінің 2 курс студенті

БІЛІМ МЕН ҒЫЛЫМ – ел дамуының басты кешілі

Тәуелсіздік жылдарында Қазақстан елеулі жетістіктерге жетті. Тұрақты нарықтық экономика орнықтырылды, ауқымды әлеуметтік бағдарламалар іске асырылуда. Тиімді мемлекеттік институттар құрылды, азаматтық қоғам дамып келеді. Қазақстандықтардың жаңа буыны өсіп жетіліп, өскелең өмірге қадам басты. Тәуелсіз Қазақстан әлемде өзінің лайықты орнын ала бастады.

Сонымен бірге, қазіргі кезеңде еліміздің алдында уақтылы және лайықты назар аударуды талап ететін жаңа тарихи қажеттіліктер пайда болды. Яғни, атқарылған істермен мақтанып қоймай, қатардағы азаматтардың өмірін жақсарту жолында үнемі жұмыс істеп, қоғам мен мемлекеттің тыныс-тіршілігінің барлық салаларында жаңа көзқарастар іздеудің қажеттілігі туындады. Дәл осыны, яғни уақыттың, жаһандық дүниенің тынысын біздің Ұлт көшбасшысы деп басып, сезіне білді.

Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай 20 қадам» атты бағдарламалық мақаласы Қазақстан дамуының ұзақ мерзімді бағдарларын белгілеп берді. Бұл құжатты Президенттің кейінгі сөздерінде жария еткен стратегиялық идеяларының қисынды жалғасы деп санау керек. Ел болашағының бағытын туындаған 20 кешендік бағдарламалық тапсырманың әрқайсысын әрбір отандасымыздың көкейкесті мәселесі деп атауға болады. Сонымен бірге, бұл Жолдау бүкіл қазақстандықтарды масылдық пен әлеуметтік инфантилизмді еңсеріп, еңбек қызметі

мен игілікке ұмтылуға шақырады. Қазақ қоғамының айрықша назарында білім көкжиегін кеңейтуге, біліктілігін көтеруге, Отанымыздың игілігіне қызмет істеуге ұмтылған еңбек адамы болады. Елбасы халқымызға Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамы идеясын ұсынды. Біздің әлеуметтік жаңғырту саясатының негізіне шынайы өндірістік еңбек қойылатын болды.

Жалпы ақпараттық технологияның өркендеген заманында білім мен ғылымның орнын ештеңемен салыстыруға болмайды. Енді білім мен өндірістің арасындағы байланысты тиімділікпен жақсарту білу шарт. Біздің адамдарымыздың, кеңес кезіндегідей, өндірістің жай ғана тетігі саналмай, бизнестің аса маңызды бөлігі болуына барлық қабілеттері бар.

Төл тарихымызды ұлттық мүдде тұрғысынан зерделеуге ойысқан тұста Елбасының Қазақстан тарихы ғылымына ерекше көңіл бөлуінің маңызы зор болмақ. Өсіресе аталмыш ғылым бойынша оқу жоспарларын, оқу құралдарын сараптап, мұқият ой-елегінен өткізу шын мәнісінде күн тәртібінде тұрған мәселе деп білеміз. Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның

әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай 20 қадам» атты бағдарламалық мақаласында 13-ші тапсырма ретінде көрініс тапқан бұл мәселе бүгінгі күн тұрғысынан алғанда өзекті. Сондықтан ұлттық тарихымыздың сапасын арттыру үшін біз бірқатар шараларды жүзеге асыруымыз қажет. Біріншіден, Қазақстан Республикасы тәуелсіздігін алғалы отандық тарих ғылымы бойынша көптеген зерттеулер жүргізіліп, сүбелі монографиялар жарияланды. Осындай зерттеулердің ғылыми жаңалықтары Қазақстан тарихы оқулықтарына әлі күнге дейін толыққанды енгізілмей келеді. Сондықтан мұны қазіргі заман қажеттілігі мен талабы деп ұғынған жөн.

Екіншіден, отандық тарих ғылымы бойынша зерттеулерді одан әрі күшейту қажет. Ал ол үшін ғалымдарға мемлекеттік гранттарды көбірек бөліп, тарихшылардың шетел мұрағаттарында жұмыстануына мүмкіндік туғызу шарт. Бұл өз кезегінде «Қазақстан Республикасындағы тарихи сана қалыптасуының тұжырымдамасының» толыққанды орындалуына септігін тигізеді.

Үшіншіден, барша докторант, магистрант, студенттер, оқушылар оқитын академиялық оқулықтардың мазмұнын жаңарту қажет. Өйткені, қазіргі таңда отандық тарихта шетел әдебиеттерін, ұлттық шежіремізді кеңінен пайдалануға баса назар аударылып келеді.

Осындай мәселелерді қолға алғанда ғана Қазақстан тарихы ғылымының сапасы жақсарып, оны оқитын көзі ашық, көкірегі ояу азаматтардың отансүйгіштік сезімінің артатындығы сөзсіз.

*Саялбек ФИЗЗАТОВ,
тарих және құқық факультетінің деканы, тарих
ғылымдарының кандидаты*

Елбасы Н.Назарбаевтың «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай 20 қадам» атты еңбегін оқып, өзімді толғандырып жүрген біраз сұрақтарыма жауап алдым. Ең алдымен, Ұлт Көшбасшысының дүние жүзінде, елімізде не болып жатқанын бүге-шүгесіне дейін білетініне және жинақталып отыратын мәселелердің қалай ашылғанына тиісті екенін көрсетіп, бағыт-бағдар бере алатынына көзім жетті.

Еңбектен «патернализмнен аулақ болу керек, өзінің жеке басының денсаулығын, алдымен, адамның өзі ойлауы керек» деген жолдарды оқи отырып, Елбасының 1993 жылы қазан айында жарияланған «Қазақстанның болашағы – қоғамның идеялық бірлігінде» атты еңбегі есіме түсті. Бұл еңбекте жаңа қоғамда адамға қандай талаптар қойылатыны көрсетілген еді. Өкінішке орай, халқымыздың бір бөлігі әлеуметтік масылдықтан, инфантилизмнен, игілікке жетудің алдамшы формуласынан, т.б. арыла алмай келеді.

Қоғамда келеңсіздік жағдайларының болу себебі, оны реттейтін заңның жоқтығынан. Осыған орай, Елбасы Н.Назарбаевтың жаңа заңдарды шығарып, бар заңдарды жаңарту қажет деген ойы өте орынды. Мысалы, Елбасы Ұлттық бірыңғай тестілеуде орын алатын бұзушылықтар үшін құқықтық жауапкершіліктің жоқтығын айтты. Батыс Қазақстан облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-интернатының директоры, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор Н.Д.Дәулетов ҰБТ-да болатын кемшіліктердің, бұзушылықтардың түрлерін көрсетіп, «Алтын белгі» алған түлектердің қаптап кеткенін, тестілерді жетілдіру қажеттігін біраз жылдан бері айтып та, жазып та келеді. Тек қана үстіміздегі жылы көптеген кемшіліктің алды алынды, тестілерге логикалық ойлауды талап ететін тапсырмалар ендірілді. Енді осындай жұмыстардың нәтижесін көрелік. Облыс бойынша орташа балл – 77,39-ды құрады, ал 2011 жылы бұл көрсеткіш 87,48 болған еді. «Алтын белгіге» 237 үміткер болса, олардың тек қана 86-сы

Орындалуға тиісті тапсырмалар

өз білімдерін қорғады. Ал өткен жылы үміткерлер түгелдей дерлік «Алтын белгіні» алған еді. Тәртіп күшейсе де, профессор Н.Д.Дәулетов басқаратын оқу орны талап биігінен көріне білді. Осы мектептің түлегі Ғалимат Наил ең жоғары ұпай – 124 балл жинады. Түлектер ҰБТ-дан республика бойынша ең озық (орташа ұпай – 117,38) көрсеткіш көрсетті. Мектепті 13 оқушы – «Алтын белгіге», 7 оқушы – «Үздік аттестатқа» аяқтады.

Білім беру саласында жұмыс істейтін болғандықтан білім беру жүйесін жаңғырту жөніндегі қадамдарды мұқият оқып шықтық. Есептеп отырса Президент Н.Назарбаев жүктеген 20 тапсырманың үштен бір бөлігі білім беру жүйесіне қатысты екен. Елбасының «білім беру жүйесі жалпыұлттық күйінде қалуға тиіс» деген пікіріне толықтай қосыламын. Елімізде барған сайын жекеменшік балабақшалары, мектептер, колледждер, жоғары оқу орындары, діни оқу орындары, Қазақстан-Америкалық университеті, Қазақстан-Британ техникалық университеті, т.б. оқу орындары көбейіп бара жатыр. Олардың бәрі де Қазақстанның игілігі үшін еңбек ету керек. Кейбір жекеменшік мектептерде Ресейдің ЖОО-на түсуге көмектесетін бағдарламаларды қолданғандығы туралы фактілер анықталған. Орыс тілді лицейлердің түлектері түгелге жуық Ресейдің ЖОО-на оқуға кетіп жатқандары да белгілі. Мысалы, Орал қаласындағы №32 ЖББОМ (директоры Л.В.Белякова) бітірген 22 түлектен ҰБТ-ға тек 3 түлегі ғана қатысқан. Вальдорф бағытындағы гимназияның оқушылары мемлекеттік тілде тестілерді тапсырғанда қиыншылық көретінін балалардың ата-аналарынан естіп жүрміз.

Еңбекте «орта білім беру жүйесінде директорлар корпусының сапасын жақсарту жөнінде шаралар атқару қажет» деп көрсетілген. Бұл тапсырманы орындауда үстіміздегі жылдың мамыр айында қабылданған Білім және ғылым

министрлігінің «Мемлекеттік орта білім беру мекемелерінің басшыларын конкурстық тағайындау қағидаларын бекіту туралы» бұйрығының көмегі болатыны сөзсіз.

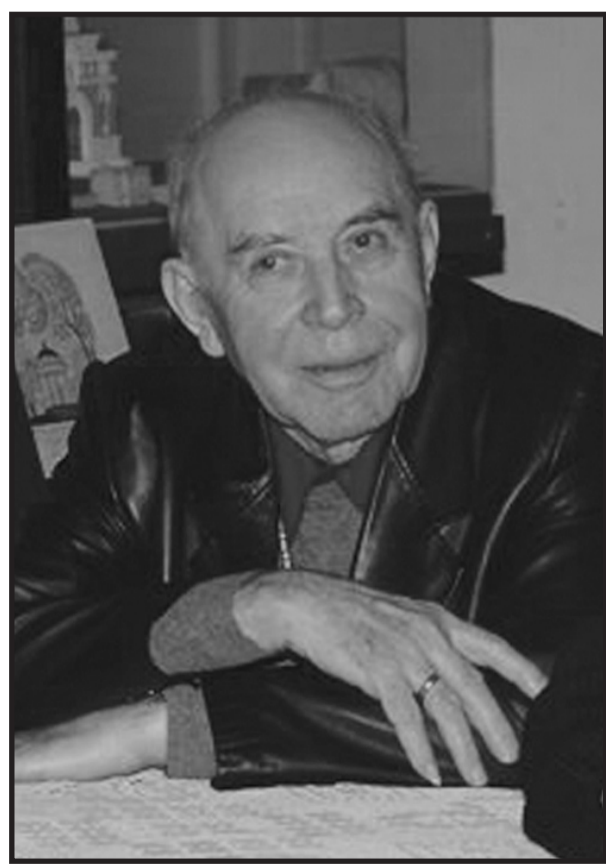
Жоғары білім республика экономикасының барлық салалары үшін құзыретті және бәсекеге қабілетті мамандарды кәсіби даярлауды қамтамасыз етуде, ғылым мен өндірісті біріктіруде маңызды рөл атқарады.

Қазіргі уақытта елімізде 146 жоғары оқу орны бар. Ондағы студенттер саны – 629,5 мың адам.

1992 жылы жоғары оқу орындарының саны 60 болса, 2005 жылы олардың саны 185-ке жетті. Қазір олардың саны 146-ға қысқарды. ЖОО-ның көп болуының кадр даярлауда келеңсіз тұстары баршылық. Егер әлемде орта есеппен 10 мың адамға 232 студенттен келсе, бізде 377 студенттен келеді. Біз бұл көрсеткіш жағынан әлемдегі бірінші ондыққа кіреміз. Алайда экономиканы қажетсіз кадрлармен толтыруға және жоғары білімнің сапасын төмендетуге жол бермеу керек.

Елбасы Н.Назарбаев «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай 20 қадам» атты еңбегінде ЖОО-ларды оңтайландыру үдерісін жүргізудің маңыздылығын, Қазақстандағы 146 оқу орнының талайы маман тәрбиелеп шығарудың қажетті сапасын қамтамасыз ете алмайтынын көрсетті. Осыған орай, ҚР Үкіметіне ЖОО-лардың санын оңтайландыру және кадрларды сапалы дайындауды қамтамасыз етпейтін білім беру мекемелерінің лицензияларын қайтарып алу жөніндегі жұмыстарын жалғастыруға тапсырма берді. Қорыта айтқанда, еліміздің саналы азаматтары Елбасының еңбегімен жете танысып, онда берілген тапсырмаларды орындауға атсалысуымыз керек.

*Байжан МОЛДАҒАЛИЕВ,
М.Өтемисов атындағы БҚМУ доценті*

Памяти ученого-фольклориста

В начале июля 2012 года из Санкт-Петербурга пришла скорбная весть: умер живший там последние годы с семьей известный в нашей области человек – Евгений Иванович Коротин.

Евгений Иванович Коротин – ученый-фольклорист, кандидат исторических наук, доцент. Родился 17 марта 1926 года в Уральске, в 1955 году окончил Уральский педагогический институт им. А.С.Пушкина по специальности «Русский язык и литература». С 1958 года начал преподавать в родном вузе, проработав в нем, без малого, пятьдесят лет.

Евгений Иванович около 15 лет находился на руководящих должностях: был заместителем декана историко-филологического факультета, заведующим кафедрой русской и зарубежной литературы. При этом он всегда оставался демократичным в общении и с коллегами, и со студентами. Его всегда отличали неизменная элегантность и остроумие.

Евгений Иванович читал русское устное народное творчество и древнерусскую литературу. Его лекции при всей строго научной выверенности были интересны и доступны для восприятия. Евгений Иванович умел пробудить у студентов интерес к своим предметам, который у большинства его учеников оставался на всю жизнь.

Евгений Иванович был инициатором ряда фольклорных экспедиций, по роду своей деятельности встречался с десятками людей – знатоками казачьего фольклора, которые для него были не просто «информаторами», а людьми яркими и интересными. Талант общения был свойственен Евгению Ивановичу в полной мере, о нем помнят во многих селах нашей области, где он со своими студентами записывал фольклорные произведения.

Евгений Иванович сделал очень много не только для собирания, но и для систематизации и изучения устного народного творчества уральских казаков. По его инициативе был открыт фольклорно-диалектологический кабинет в ЗКГУ, он стоял у истоков музея «Старый Уральск». Евгений Иванович внимательно следил за деятельностью фольклорно-этнографических ансамблей, стараясь, чтобы их выступления отвечали духу фольклорных традиций. Евгений Иванович издал более 130 научных печатных работ, имел связи с фольклористами МГУ им. М.В.Ломоносова (Москва) и Пушкинского дома (РАН, Санкт-Петербург). Он отдавал много сил организации научной работы студентов. Под его руководством в середине 80-х годов были подготовлены первые на филологическом факультете публикации студентов (в Свердловске) и дипломные работы.

Евгений Иванович Коротин был награжден медалью «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 годов», значком «Отличник Просвещения», являлся членом Ассамблеи народа Казахстана.

Светлая память о Евгении Ивановиче Коротине – замечательном фольклористе и человеке – надолго сохранится в сердцах продолжателей его дела.

*Коллектив кафедры общего языкознания и перевода
ЗКГУ им. М.Утемисова*

Приветствуем тебя, ПЕРВОКУРСНИК!

Остались далеко позади переживания, будто в другой жизни были баллы, тесты, надежды родителей и угрозы учителей, бессонные ночи и вдруг наваливающееся желание бросить все и пойти работать, или сбежать далеко-далеко. Но наступало утро, и жизнь вновь становилась ясной и понятной. Ответы сходились, родители уже видели вас дипломированными специалистами, а учителя мысленно строили планы на следующий учебный год.

Столько событий за одно короткое лето! Окончание школы, самый последний школьный звонок, Выпускной бал, ЕНТ – проверка знаний за 11 лет учебы, выбор учебного заведения, сбор и сдача документов в вуз... Этот классический список каждый может пополнить личными событиями, вдруг ощутив себя самостоятельным и ответственным за свою судьбу. Это было последнее лето твоего детства. И подтверждением тому – твоя фамилия в списке зачисленных в ЗКГУ. С этой минуты тебя никто не назовет странным словом – абитуриент. Ну, право, согласитесь, неопределенность веяло, пока ты звался абитуриентом! Ведь кто такой абитуриент? Уже не школьник, но еще не студент, всего лишь лицо, поступающее в среднее специальное или высшее учебное заведение.

Наверняка ты не раз слышал о том, что студенческие годы – самые счастливые годы. Именно в студенческие годы происходят самые значимые события в жизни. Да и сама жизнь, взрослая, самостоятельная, время выбора и открытий, приходится на это, пусть непродолжительное, но насыщенное время.

Будучи студентом, ты переступишь порог своего совершеннолетия и наверняка отметишь это событие в кругу своих новых друзей. Кстати, ты приобретешь друзей, с которыми будешь связан всю свою оставшуюся жизнь общей профессией. И помимо знаний, это будет самое главное приобретение твоей жизни.

Что ждет тебя в университете? Прежде всего – академическая группа. Это малый коллектив ровесников, с которыми тебе предстоит познавать премудрости твоей будущей профессии. На

собрании группы вам предстоит выбрать самого ответственного из вас – старосту. Постарайся, чтобы выбрали именно тебя. Поверь, это очень уважаемая должность.

Из числа преподавателей вам назначат куратора. Кто такой куратор? Куратор (от лат. *curator* – попечитель) – это преподаватель, воспитатель, наблюдающий за обучением студентов. «Какой еще воспитатель? – возможно воскликнешь ты. – Воспитывали меня в детском саду, в школе целых 11 лет и вот – опять?!» Скажем больше, не просто будут, но и обязаны. И для этого в университете предполагается целый отдел. Здесь ответят на любой интересующий тебя вопрос и с большим уважением отнесутся к твоим проблемам, если они возникнут. Кроме этого, твое законное желание лично поучаствовать в общественной жизни университета, развить творческие таланты (актерские, музыкальные, хореографические, да какие угодно – благо жизнь университета представлена во всем своем многообразии) будет воспринято здесь с огромным энтузиазмом.

Но не стоит забывать об учебе. Впрочем, забыть тебе не дадут. И за этим строго следит еще один наставник – тьютор. Это исторически сложившаяся особая педагогическая позиция, которая обеспечивает разработку индивидуальных образовательных программ студентов и сопровождает процесс индивидуального образования.

Четыре года твоей жизни будут посвящены изучению того, чему будет посвящена вся твоя последующая жизнь. И только от тебя зависит, насколько глубоко ты изучишь предмет и как интересно ты проживешь эти годы. А ведь

университет открывает перед тобой прекрасные возможности.

Если ты еще не полюбил спорт, ты будешь вынужден стать чемпионом, ну, как минимум, своей группы. Ведь для студента ЗКГУ в полном их распоряжении Дворец спорта и 3 спортивных зала. И многообразие спортивных секций: волейбол, баскетбол, футбол, дзюдо, тоғызқұмалақ, шахматы, қазақша күрес, легкая атлетика, гиревой спорт, армреслинг, стрельба из пневматической винтовки, шейпинг, бокс.

Летом все успехи можно закрепить, приняв участие в полезных для города, да и всей страны делах: в студенческом строительном отряде или в специализированном отряде «Жасыл ел». Работа тут трудная, но если не слабо – вперед! Университетский проект «Студенческое самоуправление» вполне оправдывает свое название. Но не в смысле самоуправления, а потому что ты на полных правах имеешь право участвовать в управлении своим учебным заведением. К сведению, если тебя прельщает карьера госслужащего, почти все, кто прошел школу студенческого самоуправления ныне работают в отделах госструктуры города, районов и области – возьми это на заметку!

Если ты нескудный человек, то обязательно найдешь себя в одном из молодежных объединений университета. Это дебатный центр «Ақиқат», «Жас экономист», «Союз студентов ЗКГУ», «Совет молодых ученых».

А может, ты в глубине души творческая личность, и несмотря на то, что выбрал далекую от искусства специальность, допустим, правоведа или экономиста, тебе ни дня не прожить без

песен, музыки и танца, то и здесь студенту открывают двери студенческие театры («Мүрагер», «Серпін», танцевальные кружки, оркестр, ансамбль народных инструментов, ВИА.

В течение всего загруженного и перегруженного учебной времени тебя постоянно будут приглашать на различные встречи, конференции, конкурсы, фестивали и прочая. Не отказывайся, а, прихватив однокурсников, поторопись занять самые первые места. Пользу всех этих мероприятий ты поймешь, может, не сразу. Но даже самый пассивный студент, которого буквально приволокли на мероприятие, к концу четвертого курса сможет похвастать знакомством с известной личностью, пусть и всю встречу с ним он продремал в дальнем углу актового зала.

Библиотека... Это слово смущает многих студентов, привыкших читать текст лишь с мониторов своих компов. Да и тексты ли это? Современный эпистолярный жанр не грешит многообразием фразеологических оборотов речи. Он краток, однообразен, а вместо выражения бесконечного количества человеческих чувств – такое же разнообразие смайликов. Но если ты серьезно намерен получить по-настоящему высшее образование, ты должен стать своим в библиотеке. И тогда тебе откроются знания в оригинале, не отредактированные и сокращенные и не перевранные, станут твоими союзниками в духовном росте и совершенствовании личности. Так что спешите познакомиться с библиотекарями – скромными и мудрыми хранителями вековых знаний.

Сегодня, стоя у стенда с расписанием, ты путаешься в аудиториях, названиях предметов и фамилиях преподавателей. Ты в толпе таких же однокурсников бесполово бегаешь по этажам. Но уже ни за какие коврижки не захочешь вернуться в школу. Хотя бы потому, что за свои дела теперь ты сам в ответе. И никто не станет по любому поводу вызывать родителей в учительскую (в данном случае – в деканат)!

Уважаемый первокурсник! Университет приветствует тебя и желает, чтобы каждый день твоей учебы был наполнен радостью познания! Успехов и удачи!

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың қолдауымен ұйымдастырылған жыл сайын жазғы демалыс мезгілінде жүзеге асырылатын «Жасыл ел» жастар бағдарламасы биыл да дәстүрлі жалғасын тапты. Биылғы жылы жалпы облысқа 750 жұмыс орны, нақтырақ тоқталар болсақ, қалаға – 350, аудандарға – 400 орын бөлінген болатын. Оның ішінде біздің М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің студенттер қауымы үшін қала және аудан аумағында жұмыс атқаруға жалпы есеппен 113 жұмыс орны бөлінді. Студенттер жұмыс жасағы екі кезеңнен тұратын, яғни шілде, тамыз айларын қамтитын жұмыс уақыттарында нәтижелі істер атқарды.

Еңбекке жұмылдырған «Жасыл ел»

Жалпы президентіміздің бұл бағдарламасын қолдау мақсатында біздің университеттен шілде айында «Тұмар» жасағы бойынша 73 студент тамыз айында «Азат» жасағы бойынша 40 студент арнайы осы «Жасыл елге» жұмысқа тартылды. Мамандандырылған «Жасыл ел» көгалдандыру жасағы қала аумағында «Достық», «Евразия», «М.Мәметова» даңғылдарын көгалдандырса, аудан бойынша облыстың түкпір-түкпірінде, атап айтсақ, Ақжайық ауданы аймағындағы Тайпақ, Чапай, Кеңсуат, Алмалы, Базартөбе, Қарауылтөбе, Есенсай, Чапаево, Бударино ауылдарында, Төректі ауданы аймағындағы Абай, Еңбек, Үлкен Еңбек, Құтсуыек, Көнекеткен, Подстепное, ауылдарында, Бөрлі ауданы аймағындағы Приуральский ауылында, Бөкейорда ауданы аймағындағы Орда ауылында, Шыңғырлау ауданы аймағындағы Шыңғырлау, Зеленов ауданы аймағындағы Рубежка ауылында жұмыс жасап, биылғы жазғы демалыс айларын тиімді өткізе білді.

Әр түрлі мақсатта: бірі жазғы демалысын тиімді өткізу үшін, бірі оқуға қаражат жинау үшін, енді бірі жатақхана алу үшін жұмысқа тартылған бұл студенттер құрамында университетіміздің белсенді студенттері де баршылық. Осындай сан алуан мақсатты көздеген студенттерімізден құралған әр жасаққа арнайы құрал-жабдықтар беріліп, әр түрлі бағытта: жер қазу, жер тырмалау, топырақ ую, ағаш кесу, т.б. осы тәрізді жұмыстар атқарып, жаз айының құбылмалы ауа райына мойымай, талай қиындықтарды жеңе отырып, университетімізден бөлек өзге де жоғары оқу орындарының студенттер тобынан жасақталған құраммен бірлесіп жұмыс жасап, өздеріне жаңа достар тауып, бір-бірімен бір туған бауырлардай тез тіл табысып, араласып кетті.

Бірақ студенттеріміздің көкейлерінде әлі де болса «Жасыл ел» бағдарламасына

алып-қосар пікірлері мен ұсыныстары жоқ емес. Жұмыстың қиындығы ер балалар мен қыздарға ортақ болып, бөрінің бірдей дәрежеде ауыр жұмыстарды қатар атқаратындығы кей студенттерімізді қынжылтады. Келесі жылдары осындай жағдайлардың алын алып, оған баса назар аударып, оң нәтиже көрсетуді басты мәселе етіп қояды.

Осы орайда студенттеріміздің өздерімен де ашық сұхбаттасудың сәті түскен еді. Ендеше, студенттеріміздің жауаптарына назар аударсақ...

Шаттық Біржанқызы, математика мамандығының 2 курс студенті:

Менің бұл «Жасыл ел» бағдарламасында алғаш рет жұмыс жасауым. Бұл бағдарлама студенттер үшін бос уақытты тиімді өткізу үшін жақсы ұйымдастырылған. Алғашқыда жұмысты жатсынып, қиынсынғаныммен, кейін уақыт өте келе жаңа достар табу арқылы, әр жұмыс күнін қызықты етіп өткіздім. «Жасыл қалада» жұмыс жасау арқылы, қаламыздың көшелерін көгалдандыруға өз үлесімізді қосқанымызға ризамыз. Ашығын айтар болсам, бұл бағдарлама бойынша күннің аптап ыстығына қарамастан жұмыс жасағандығым еленіп, арнайы университет тарапынан жатақханадан бір бөлмеге рұқсат алдым. Сол үшін де ұстаздарыма алғысымды білдіремін.

Динара Оңғарқызы, қазақ тілінде оқытпайтын мектептердегі қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 4 курс студенті:

Менің «Жасыл ел» бағдарламасы бойынша биыл екінші жыл жұмыс жасауым. Алдыңғы жылы жасаған жұмысымның үрдісі был да өз жалғасын тапты. Бұл бағдарлама студенттер қауымы үшін өте тиімді де пайдалы жоба ретінде жақсы ойлап табылған. Елбасымыздың қолдауымен жүзеге асырылып жатырған бағдарлама аясында қалалық жерлерді абаттандыруға өз үлесімді қосқаныма

мен де қуаныштымын. Біз атқарған істердің нәтижесінде қала халқы таза ауада демалып, жақсы көңіл-күйде болады деген сенімдемін. Сондай-ақ біздер тек қана өз университетімізден ғана емес, өзге де жоғары оқу орындарынан келген студенттермен бірге жұмыс жасадық. Сол арқылы жаңадан достар тауып, ортамыз кеңейді. «Жасыл елдің» біздерге тигізер бірден-бір пайдасы осы десек те болады.

Әділбек Темірболатов, бастапқы әскери дайындық мамандығының 2 курс студенті:

Мен бұл бағдарлама бойынша бірінші рет жұмыс жасауым. «Жасыл елдің» әр студент үшін алар орны ерекше деп ойлаймын. Олай дейтін себебім, президентіміздің тарапынан арнайы қолдау тауып отырған бұл бағдарламада біздер жұмыс жасай отырып, әрі жазғы демалыс уақытымызды тиімді өткіземіз, әрі басқа университет студенттерімен қатар жұмыс жасай отырып, жаңадан өз қатарымызды толықтырып, жақсы достар табамыз. Әрбір жұмыс күнінің барысында ауа райының келеңсіздігі біздің еңбекке деген қабілетімізді шыңдай түсті. «Жасыл ел» бағдарламасы аясында жұмыс жасап, қаламыздың көркеюіне сәл де болса өз үлесімді қосқаныма қуаныштымын.

Балжан Жакина, химия мамандығының 4 курс студенті:

Маған «Жасыл ел» бағдарламасы бойынша жұмыс жасаған ұнайды. Сондықтан да, былтырғы жылғы жасаған жұмысымды биыл да жалғастыруды мақсат етіп, қалалық жерде екінші жыл жұмыс атқардым. Осы орайда «Жасыл ел» әрі жазғы еңбек демалысымды тиімді өткізуге, әрі оқуға дайындық ретінде қосымша қаражат жинауға бірден-бір септігін тигізетінін атап айқым келеді. Бос жүрген не жұмыс таба алмай

жүрген студенттер жаз айында еңбектеніп, қаланы көркейтуге өз үлесін қосады.

«Жасыл елдің» әрине қиындықтары да, жетіспейтін тұстары да жоқ емес. Әр студент өз қаражатымен жұмыс орнына келіп, кетеді. Жұмыстың кей тұстары қыздар үшін қиынға соғады. Бірақ, мұның бәрі уақыт өте келе жөнге келеді деп сенемін. Есесіне, түрлі қызығы мен шыжығы қатар жүретін бұл жұмыстың нәтижесінде қала көшелері жаңарып қалғандай болды.

Шырайлым Мейірбекқызы, маркетинг мамандығының 2 курс студенті:

Мен алғашқы рет «Жасыл ел» бағдарламасы бойынша жұмыс жасадым. Жұмыс мені өзің қиындығымен қатар қызығын ортаға сап, еңбек етуге шыңдай түсті. Жаңадан өзге жоғары оқу орындарынан келген студенттермен танысып, достасып кеттім. Қыздар бәріміз де жұмысты жатсынбай, ер балалар тәрізді «кекі қолға бір күрек» алып, әр түрлі бағытта жұмыстар атқардық. Ауа райы да тосын мінез танытқан күндерді де артта қалдырдық. Бір ақиқаты, мен бұл жұмысқа келуіме бірден-бір себеп университет жанынан бөлінген жатақханаға орналасу болатын. Алайда, бәрі кешеуілдетіп қалды. Бірақ та осы бір ай бойына атқарған еңбегім өз нәтижесін табатынына сенемін. Біз жұмыс жасаған жерлер көгалдандырылып, қала көшелері көркейіп, ауаның таза болуына өз септігін тигізіп, жұртшылыққа жақсы көңіл-күй сыйлайды деп ойлаймын. Әрі достарымның қатары көбейіп, әр жұмыс күні мен үшін қызықты болды.

Әзігерім ҚАУЕН,
филология факультетінің 2 курс студенті

Буду учителем географии

В числе тех, кто впервые в качестве студента переступил порог Западно-Казахстанского государственного университета им. М.Утемисова, выпускник Казахско-турецкого лицея г. Кызыл-Орды, обладатель «Алтын белгі» Дархан Кежеков.

Выбирая учебное заведение, в котором он продолжит свое образование, он советовался со старшими товарищами, искал достойный казахстанский вуз в интернете. Родители советовали ехать в столицу Астану, либо выбрать любой алматинский университет, и понять их можно – столица открывает широкие возможности. Но Дархан выбрал ЗКГУ.

«Выпускники моей школы в Кызыл-Орде, которые учатся в Уральске, очень хорошо отзывались о своем университете. А еще мне очень нравится Уральск, его старинные здания, исторические места. Он очень мне подходит. Я выбрал специальность «География». Этот предмет я люблю с младших классов школы. В ЗКГУ давние традиции на выбранном мной факультете, и об этом мне рассказали друзья, прочитав на сайте ЗКГУ, проинформировали в приемной комиссии».

Как рассказала мама Дархана, Анар Едилбаева, с мальчиком никто специально не занимался, он с первых дней сам проявил большой интерес к учебе. Он родился в Аральском районе Кызыл-Орды, в первый класс пошел в СШ №13. После окончания шестого класса, сдав

необходимые экзамены, в числе немногих был зачислен в Казахско-турецкий лицей.

«Дархан самостоятельно выбрал университет, мы с папой лишь поддержали его выбор, – сказала Анар Едилбаева».

По словам самого Дархана, он мечтает стать учителем географии, учить детей, быть достойным своих учителей, которыми он очень гордится. Цель жизни – приносить людям пользу, а учитель – самая гуманная, самая нужная и достойная профессия.

Современный человек стремится найти высокооплачиваемую работу любимыми средствами, молодые люди стараются обойти стороной учительскую профессию. Но у Дархана Кежекова другой взгляд. Он уверен, что с помощью знаний можно вполне достойно зарабатывать на жизнь. Отличное окончание школы гарантировало бесплатное обучение в вузе. К слову, Дархан приехал из Кызыл-Орды с направлением от родной школы в КТЛ Уральска для работы в качестве воспитателя, и помимо учебы он начинает самостоятельную трудовую деятельность.

Еще учась в школе №45, он начал работать на Уральском радио. И тогда он решил, что неплохо бы стать журналистом. Хотя круг интересов становился все шире. Кроме радиозвонков, его прельщает создание клипов к своим песням. В прошлом году выпустил сольный альбом «Мой ход», в который вошли 12 песен. А клип к песне «Жизнь» показывали по местному телевидению. Недавно начал писать аудиокнигу со звучным названием «Звонки к Богу», увлекается съемкой и монтажом домашнего видео.

«Мне жить дороже, чем время попусту терять!»

ночью, хватаю сотку, делаю наскоро заметки. А утром и не пойму о чем. Мой день насыщен. И в цейтноте я живу лет с 15-ти.

«Почему именно работа на радио тебя привлекла?»

«Однажды, слушая радио, мне захотелось оказаться по другую сторону радиозвонка. Помню, что придумал какую-то передачу, пошел в редакцию с предложением новой программы. На меня там очень внимательно посмотрели, выслушали и отправили восвояси – гуляй,

мальчик! Но я же был уверен, что могу сделать целый переворот на радио, представлял себя за пультом. Поэтому был настойчив. Ходил, надрал. Видимо, был убедителен в своем желании, что меня в 15 лет допустили к эфиру».

«А как учеба? Ведь окончил школу с хорошими оценками? Или тебе делали поблажки?»

«Поблажек не было. Тем более, что и дома я должен был доказывать свою состоятельность. Эфир, запись проходит поздно, а утром – в школу. Но я уже в 16 лет был материально независимым, более того, начал помогать семье. Каких-то вредных привычек не имею, родные за меня спокойны. В школе всегда старался быть готовым к урокам. Приходилось изворачиваться. И как результат – неплохо сдал ЕНТ».

«Твой выбор вуза и специальности был осознанным?»

«Вообще-то я хотел поступить на журналистику. Но ехать в другой город не хотел. Я люблю свой город, здесь мои друзья, определенный профессиональный круг, связи. Здесь у меня все налажено. ЗКГУ – университет с богатой историей. А почему филфак? В детстве меня родители называли болтуном. Видимо, это реальный выход моим природным

качествам. Но если серьезно, то знания и диплом необходимы каждому здравомыслящему человеку».

«В твоей песне из клипа, который шел по местному ТВ, есть строчка «Мне жить дороже, чем время попусту терять!». Это лишь фраза для рифмы или что-то больше?»

«Признаться, у меня совсем нет свободного времени. Даже друзья иногда обижаются. Приглашают погулять, а я отвечаю, что по-стараясь. Ну не могу я быть уверенным, что именно завтра и именно вечером меня не вызовут на работу снять ролик, или я не засижусь со своими записями. Может случиться, что в самый последний момент меня посетит именно та самая нужная мысль. Планировать не получается, мне интересна сама жизнь».

«Желаем тебе обрести в университете новых друзей и новые интересы! Успехов и удачи!»

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті.

Газет айына бір рет шығады.

ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 26.01.2011ж. есепке алу туралы №11390-Г куәлігі берілген.
Индексі 090000
Таралымы 2000

РЕДАКТОР:

Марта Орынбасаровна
ДЖУМАГАЛИЕВА

ТІЛШІ:

Әйгерім ҚАУЕН

КОРРЕКТОР:

Светлана БЕККУЖИЕВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ

Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет БАҚ және баспа орталығында теріліп, беттелді. «Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.

Сарайшық көшесі, 34, тел.: 50-76-52
Біздің сайт: www.wksu.kz
e-mail: IC_SMI@wksu.kz

КРАТКИЙ БЕСТОЛКОВЫЙ СТУДЕНЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ

Белеет парус одинокий – лектор в аудитории.
Декан – Иван Грозный.
Диплом – венец всей мудрости земной.
Дорога из института – светлый путь.
Жизнь в общежитии – как закалялась сталь.
Звонок на семинар – что делать?
Зелень – студент I курса.
Знания – сила, вызывающая деформацию мозгов.
Конспект студента – записки сумасшедшего.
Курсовое собрание – Сорочинская ярмарка.
Лекция – процесс преобразования записей профессора в записи студентов без участия мозгов.
Мы тоже были молодыми – студент 4 курса.
Ответ у доски – репортаж с петлей на шее.
Отличники – люди с чистой совестью.
Память студента – не знал, но вспомнил.
Передать шпаргалку – подвиг разведчика.
Перерыв – луч света в темном царстве.
Пересдача – место встречи изменить нельзя.
Пещера – комната в общежитии.
Подготовка к экзаменам – дни и ночи.
Подсказка – передача мыслей на расстоянии.
Поездка домой – свет далекой звезды.
Поза мыслителя – поза, в которой студенты списывают со шпаргалки.
Правило трех «З» – зубрил, знал, забыл.
Провал на экзамене – временная посадка.
Профессор – студент, который сдал все экзамены.
Профессор и студент – волк и ягненок.
Сдача экзамена – явка с повинной.
Сессия – стихийное бедствие, отличающееся завидной постоянностью.
Студент без шпаргалки – всадник без головы.
Студенты в столовой – истребители.
Учение – хождение по мукам.
«ХОР» – хотел обмануть, раскрыли.
Шпаргалка – малагабаритный конспект учебника и лекций.
Шпора – друг всадника и студента.

Абитуриент Нурсултан Уразалиев запомнил членам приемной комиссии своей непосредственной бурной реакцией, когда ему объявили, что он принят на филфак по гранту. В приемной комиссии настоятельно рекомендовали поговорить с этим интересным молодым человеком. Думаем, интервью с теперь уже первокурсником филфака Нурсултаном Уразалиевым будет для читателей также интересно.

«Ты сказал, что пишешь аудиокнигу. Чем она отличается от книги в классическом понимании?»

«Ни для кого не секрет, что сейчас молодежь мало читает книг. Но очень хочется до многих донести свои мысли. Книгу я назвал «Звонки к Богу». Это такие небольшие записи, мысли по любому поводу в сюрреалистическом фантазийном виде. В сопровождении к словам идет звуковой ряд, который призван рождать у слушателя различные ассоциации. Будет звучать музыка. Сейчас все ужасно заняты, спешат куда-то, и поэтому – аудио. Я и сам не особо увлекаюсь чтением».

«Ты поступил на филфак. Для будущего филолога это более чем смелое заявление».

«К чтению, как и ко многим своим другим увлечениям, видимо, я еще приду. Пока мне интересны современные технологии. Вот пишу стихи. Это на данный момент мне интересно. Разные мысли могут вдруг возникнуть в голове совершенно внезапно. Бывает, просыпаюсь